

Олександр Корж

ПУШКІН

ВСТУП ДО ПОЕМИ

Мої дванадцять, ви живі на спаді,
Не струхло те, чим у житті був рад:
Я не забуду книги в позолоті,—
(За успіхи її одержав брат).

Це Пушкін був. Над томиком розкритим
Я поникав, як зело серед нив.
То не рядки,— котились хвилі житом,
По сторінках кудись я плив і плив ...

Єсть у бджоли улюблена квітина,—
І знає птах у полі водопій ...
Мене ж в полон вела одна картина,—
О, я н митець, не тільки грамотій!

... Кімната. Стіл. Біля дверей бабуся
Сидить, плете на дротиках чулок,
І двоє їх у радісному дусі ...
Читання дружне ... Книги ... Коминок ¹ ...

Скопіювати — це для мене мало,
Прекрасне щось яснілося відтілю! —
Загарбавши собі права деталі,
Йшов у картину і сідав за стіл!

Я відчував у цій картині зиму,
Ба, навіть дух йшов од коминка.
Повірите — я був укупі з ними,
І що читалось — слухав із кутка.

Чи може й так: був він у нашій хаті,
Цей кучерявий — з світлом і теплом ...

¹ Картина Н. Н. Ге: „А. С. Пушкін в с. Михайловском“.

Поля. Ліси. Я став недоумляти :
Михайловське ? А чи мое село ?

Минули роки. І в житті своєму
Знаходжу я цятинки голубі.
І хто із нас по клаптику живому
Не носить змалку Пушкіна в собі ?

О, Пушкін! Друг! Як те дитинство — ніжний!
Тобою красний життєвий мій шлях!
Хто віхою мені маячив втішно
У снігових зав'южених полях!

Було, вдивлюся: в полі мчаться сани,
І в них сидить вольнолюбивий сам!
І я кричу тоді від щастя п'яний!
— Мільйон! Мільйон! О, любий Александр!¹

Звичайно, скрізь за ним не поспівати ...
Розходились, бувало, ми під час.
Картьяр. Зальотник. Дуелянт завзятий!
Він брав усе, чим жив дворянський клас.

Розходились. Та зустрічались знову.
І завжди свій він, завжди побратим:
— А я, оце, в Михайловську діброву
Спішу до няні, осені і рим ...

Він балакучий. Скаже анекдота —
А сміх який в цього жартівника!²
Та раптом тінню набіжить турбота,
І крик з грудей почуєте: — тоска!

Цей крик, як осінь, як дощі — знайомий,
І скрізь, мов відгук: глушина і мла!
Він тріпотів під стріхами в соломі,
Ним квилула віки сама земля ...

Я бідував. Не сьорбав навіть юшки,
Ані добра не ждав, ані пуття,
І тільки мисль, і тільки згадка: Пушкін! —
Мене щораз вертали до життя.

¹ — „Александр Сергеевич, Александр Сергеевич, я единица, единица, а посмотрю на вас, и мне кажется, что я миллион. Вот вы кто!“ — так, за свідченням М. П. Погодіна, вигукнув одного разу В. Оболенський. Всі присутні підхопили: „Миллион! миллион!“

² Художник К. Брюлов, як подає в своїй „Автобіографії“ А. О. Смірнова-Россеті, говорив: „Когда Пушкин смеется, у него даже кишки видны“.

О, ні, землі цієї не покину,
Де він живе, де я дружив із ним!
Я не спірит. І знаюсь я не з тінню —
А з кучерявим, справдешнім, живим.

Його я всюди відчуваю поруч,
І голос чую в пісні завірюх.
Він пережив тоски і мли епоху,
І — з нами він! Сучасник наш і друг!

І поміж нас, між плем'я молодого —
Він наймолодший може з молодих.
Сто сніжних зим мели його дороги,
А колокольчик слова не затих ...

Заслухалась уся сім'я братерська —
Башкір, калмик, татарин і мордвин.
В просторах вільних, радуючи серце,
Дзвенітиме він вік ще не один.

Привіт! Привіт! Від вільного народу.
Мільйон! Мільйон! — хвилюються поля:
— Ти оспівав в жорстокий вік Свободу —
Благословення будь твоє ім'я!

1934 - 1935 рр.

Яков Кальницький

ГРОМАДЯНИН РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

Ніч була диявольськи темна. В очеретах шумів вітер. Нічого не видно було, нічого не можна було почути. Десь тут котився могутній Дністер. Здавалось, тіні плывуть у темряві... Прикордонник Ігнатюк міцніше стискав гвинтівку.

Раптом збоку... кашлянув хтось... Кашлянув чи кішка мавкає? Шарудить мітелками сухий очерет... Стіною перед очима стоїть мла... Ігнатюк поповз у бік дивного шуму.

Якраз у цей час ізза хмари показався краєчок місяця... Ось очерети вклоняються, ось простягає гілля, мов лапи, знайома стара верба над річкою... Що це чорніє під вербою?

Ігнатюк підповз ближче, придивився... Потім звівся на ноги й протяг:

— Чу - де - са... Людина...

Він узяв звиток і вернувся на варту. На лиці в нього блукала добра посмішка. Але згадавши про обов'язок, він нахмурився й дав сигнал. Незабаром з туману виринула кремезна фігура.

— Пригода, товаришу командир, — доповів караульному начальникові стрілець, — темно було, хоч око виколи, а тут дитину підкинули... Ось...

— Так... Дитина... Нікуди не годиться, стрілець Ігнатюк. Здасте варту й доповісте начальникові застави! Зрозуміли?

— Єсть! Здати варту й доповісти начальникові застави!

Через п'ять хвилин Ігнатюка змінили. Він пішов до застави з гвинтівкою в одній руці, з дитиною в другій.

Немовля лежало на столі і злякано жмурилось від різкого світла. Пелюшки його сушилися тут же, над плитою. Червоноармійці обступили стіл, і кожний широко посміхався... чи то до дитини, чи то своїм мислям.

— Історія... — казав загальний улюбленець — веселун Федя Брикін. — Був би більший, можна було б усиновити заставою... А так... одна дорога, в дитячий захисток.

Лейтенант Проценко, начальник застави, в цей час порпався з листом, знайденим при дитині в пелюшках. Аркуші

були мокрі, кривулі, виведені хемічним олівцем, розпливались. З великими труднощами йому вдалося розібрати:

...Товариші! Хлопчика звуть Мишею, Михайлом. Йому шість днів од народження... Я б і сама лишилася на радянському боці, але на руках у мене четверо старших... Всі хворі, а їсти нічого... І груди в мене висушли, нічим немовля годувати... Виросте він у вас щасливий і не визнає мого горя. Дуже я прошу вас, товариші, щоб, як почне розуміти, пояснили йому обережненько, щоб не засмутився, як мати його глухої ночі життя своє через ріку несла, щоб дати йому щастя... Прощай, сину мій... Іду назад за кордон. Олена Маноль.

Лейтенант Проценко замислився, схиливши над столом голову. Потім устав, вийшов у загальну кімнату, підійшов до дитини й ласкаво мовив:

— Так... Будеш, значить, молодий товариш Маноль, громадянин Радянського Союзу!.. Стрілець Ігнатюк! Доставити дитину в дитячий захисток і з'явитись до мене для серйозної розмови!

— Єсть, товаришу лейтенант! Доставити дитину в дитячий захисток і... з'явитись для серйозної розмови.

Потім усі червоноармійці старанно закутували немовля в пелюшки, і стрілець Ігнатюк, напучуваний мало не всією заставою, поніс його у містечко.

З російської переклав

Микита Шумило.

Олесь Юренко

ОЙ ЖИТА, ЖИТА В КОЛГОСПІ...

ПІСНЯ

Ой жита, жита в колгоспі,
Як та рута — стоять поспіль ...

Як та рута зелененька —
Це того, що ми раненько

І сіяли, і орали,
Не лінилися — вставали ;

Обробляли гарно ниви
Чесним дружним колективом.

Ой жита, жита в колгоспі,
Як та рута — стоять поспіль ...

Як та рута, ще й густа, —
Хліб так буйно виростає.

Трактори міцні, залізні
Нам орали рано й пізно.

І сіяли й волочили,
Щоб ми швидше сів кінчили.

Ой жита, жита в колгоспі,
Як та рута — стоять поспіль ...

Як та рута, ще й висока —
Налилися свіжим соком.

Будем, будем з урожаем,
Ми щораз ростем, зростаєм.

Ллється хвиль прибій привітний
— Ми — фортеці непохитні.

Ой жита, жита в колгоспі,
Як та рута — стоять поспіль ...

Жан Фревіль

РОМЕН РОЛЛАН

Дві книжки, які нещодавно видав Ромен Роллан, будуть сприйняті з влччим ентузіазмом і радісною гордістю трудящими (Ромен Роллан, „П'ятнадцять років боротьби“¹, Рідер, 65 фр., Ромен Роллан, „Через Революцію — до миру“², „Інтернаціональне видавництво“, 7,5 фр.).

Відомий письменник уміщує в них свої політичні твори, починаючи від кінця війни 1914 — 1918 років. 15 років боротьби проти націоналізму, проти імперіалізму, проти огидних наслідків останньої різанини, проти готування до різанини майбутньої. Світлий силует Ромена Роллана, непогнаний і вірний, п'ятнадцять років виділяється на фоні Європи — Європи з її фашизмом і білим терором, з її конкуренцією озброєнь та жадливими намаганнями, з її дикунським знищенням робітників, з її переслідуванням всякого вияву вільної думки, цебто думки, зв'язаної з боротьбою пролетаріату за своє визволення.

Історія, яка забуде або згадає з огидою стількох міністрів і халіфів на годину, буде пам'ятати слова і дії Ромена Роллана. Вона скаже, чому ця людина, яка втілює в собі гуманізм, яка продовжує гуманізм великих мислителів висхідної буржуазії — Еразма, Монтеня, Дідро — через логіку фак-

тів переконала у необхідності захисту найдорожчих їй цінностей: людського братерства, взаємної солідарності та порозуміння, будучини культури; вона переконала, скажемо ми, в необхідності віддати свій геній на службу революції.

Бо в наші дні Ромен Роллан ясно визнає, що тільки пролетарська революція, пролетарська диктатура, соціалізм несуть у собі всю надію людства, його шанси на врятування, його перспективи на розвиток.

Проти батьківщини пролетаріату мобілізується обскурантистська буржуазія, зв'язана з усіма силами реакції, з мілітаризмом, з церквою; вона нацьковує на революційний пролетаріат свої банди гітлерівських убивць та фашистів, своїх насильників, своїх інквізиторів та паліїв книжок.

Буржуазія царює огидною господаркою на спустошеній, безплідній землі, яку вона піддала вогневі та мечу своїх солдафонів, з якої вона вигнала все, що колись було величчя цієї землі.

В одному з листів від лютого 1931 р., адресованому до Гладкова і Сельвінського, Ромен Роллан пригадує сцену з „Антонія і Клеопатри“ Шекспіра, де увечері перед боем, який мав розв'язати долю світу, чути в нічному повітрі навколо табору Антонія чудесну музику: флейту та спів. „Це

¹ „Quinze ans de la lutte“.

² „Chez la paix à travers de Revolution“, Edition Internationale

невідомий кортеж Діоніса, це боги старого людства, „людяність“, вільний дух“, які залишають табір Антонія. Подібно до цього найкращі серед мислителів і письменників, яких шанувала буржуазія, залишають її і проклинали її справу. Вони йдуть до революції своїм шляхом, плутаними манівцями індивідуалізму, через численні етапи, через численні повороти, стежачи за переміщенням духовних цінностей, захисниками яких вони були.

І, звичайно, тому що ці духовні цінності, за які боролась у минулому буржуазна гуманістична інтелігенція, були потоптані продажною кривавою буржуазією імперіалістичної доби, тому що їм немає більше місця в державі свастики та лікторських в'язок, бо один соціалізм зберіг для них прекрасні можливості розвитку, — саме тому Ромен Роллан та Андре Жід, ці борці за вільне і об'єднане людство, мусили обов'язково приєднатись до революційного пролетаріату.

„Суворим шляхом, повним перешкод, часто боляче спотикаючись, іноді падаючи і блукаючи, підводячись і вперто продовжуючи свою путь, прийшов я до нового світу“. Простежимо за шляхом, який привів Ромен Роллана до непримиренної оборони СРСР та справи соціалізму.

Хай цей високий приклад захопить і поведе тих чесних інтелігентів, які хочуть бути вільними чи претендують на це.

В цьому переході Ромен Роллана з одного світу до іншого ми вітаємо одну з кращих перемог нашої справи, доказ її величності, запоруку її успішного вивершення.

Яка була позиція Р. Роллана після війни, що її він ганьбив і плямував один серед зграї оскажених інтелігентів, покірних імперіалізму, в своїй хоробрій книжці „Над бійкою“?

„На початку 1919 року ми прийшли до цього рішення: соціальна революція здалась нам необхідною. Але ця необхідність вимагала великих жертв. Вона реалізувалась у Росії в стражданні і крові“. Душа інтелігентів — борців за мир під час війни, що створили те кредо, перші настановлення якого вимагали поваги до людського життя та волі індивідуального сумління, відступила була перед новим Сфінксом, який палив сучасність, щоб урятувати майбутнє.

„Я не можу відкинути моїх богів, якими я жив: бога „Людяність“, бога „Воля“, щоб слугувати тільки богам „Революція“. Кола Бренйон каже: „бог олин, я його визнаю, але мені цього не досить“. Я хочу принести до табору революції ті великі вічні цінності, які нас врятували від безумства національної війни“.

Р. Роллан у своїй боротьбі проти імперіалістичної війни проголошував духовну незалежність. Але тоді ж він демаскував фальшивість тих інтелігентів, які використовували удавану незалежність духу, як зручне алібі для своєї підлоти, для свого зрадництва.

Ні, ці не протестували проти блокади, яка мусіла голодом розчавити російську революцію, проти блокади, складеної коаліцією капіталістичних країн Європи, країн антантівських, німецьких та нейтральних.

Але й Ромен Роллан, який в ім'я незалежності духу боровся проти диктатури буржуазії, поберігся одразу сприйняти без застережень пролетарську революцію. Він гадав, що кожен вид роботи, кожна група працівників має своє власне окреме завдання і що завдання інтелігенції було саме зберігати незалежність духу, не підкорятися расовому чи класовому патріотизмові, диктатурі національній чи соціальній. Р. Роллан гадав, що „Кле-

рамбо", „Один проти всіх", „врятує всесвітню цінність — людяність, яка може зруйнуватись у завзятості боротьби".

У блискучому диспуті 1922 року між Р. Ролланом та товаришем Барбюсом ідеалізм Р. Роллана виявився дуже ясно: „Ми саме належимо до тих нечисленних, що мають цей привілей — бути революцонерами, але залишатись вільнодумцями". Він пропагує гандістське гасло „неспівробітництва", бачачи в ньому особливу цінність. Увесь час перед ним все та ж сама дилема, яка цікавить його найбільше: в чому актуальний обов'язок інтелігента: чи в тому, щоб тілом і душею приєднатись до армії Революції, чи слугувати їй і справі людства, зберігаючи незалежність вільної думки? — Буде це проти Революції? Зрозуміє вона це прагнення до волі?

Його часто захоплює план протиставлення світової спільки культурних людей всіх країн спільному ворогові, націоналістичному варварству, яке розповзається по землі.

Вся ця доба (1922 — 1927) є доба невпевненості й гарячого вивчення життя. За ці роки в творчості Р. Роллана домінує вплив Ганді, про якого він створює книгу, хоч перспективи російської революції ні на момент не виходять з його уваги.

В 1927 році, у небезпечний момент, коли Англія рве стосунки з СРСР, коли вже намічається антирадянська коаліція, Ромен Роллан підкреслено проклямає свою відданість Радянському Союзові, свою віру в історичну необхідність його існування, свою жваву симпатію до цього „мільйонного авангарду людського суспільства".

Його позиція не змінилась і пізніш. Він не перестає енергійно зміцнювати її голосними маніфестами, постійною діяльністю на користь Революції. Чи слід відзначати участь, яку брав Р. Роллан у світовому інтернаціональному антивоєнному конгресі, що відбувся 1932 р. в Амстердамі, чи слід згадувати нищівні удари Р. Роллана, скеровані проти фашизму, гітлеризму, білої диктатури?

Де б не піднялись робітничі маси — у Відні чи в Астурії — Р. Роллан завжди був на їхньому боці. Він вітав їхню визвольну боротьбу, він плямував їхніх катів.

Минулого 1935 року в Парижі відбувся інтернаціональний конгрес письменників — захисників культури. Привітання Ромена Роллана цьому з'їздові — найповніший коментар до нашої статті.

Р. Роллан бачить тепер тільки один вихід для розуму, який мучиться, пригнічений, переслідуваний, кинутий в тюрму фашистами, потоптаний буржуазією, яка заперечує все краще, що створили думка й культура в минулому. Р. Роллан визнає в революційному пролетаріаті єдиного прямого спадкоємця найкращих надбань цієї культури.

Ромен Роллан вітає у пролетарській революції реалізацію своїх гуманістичних мрій. Він проголошує кінець старого рабства: хай дух волі стане основою, яка з'єднає вільні народи у всесвітню соціалістичну республіку — тільки цей Союз створить мир на світі.

З французької переклав А. Біре.

ВСЕНАРОДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ КОНСТИТУЦІЇ СОЮЗУ РСР

ТАКОЇ КОНСТИТУЦІЇ НЕ БУЛО Й НЕМАЄ НІДЕ В СВІТІ

Ініціатор всенародного стахановського руху орденоносець Олексій Стаханов так відгукнувся на проект нової Конституції:

— Я був радісно схвилюваний, коли прочитав проект нової сталінської Конституції СРСР. Перед моїми очима постали картини великого соціалістичного будівництва: величезні фабрики, заводи й шахти, згуртовані колгоспи, армія стахановців. І передо мною постала прекрасна Москва — столиця Союзу Радянських Соціалістичних Республік. У всьому цьому я побачив основу нової Конституції. Я згадав прекрасну зустріч з товаришем Сталіним, з його соратниками, керівниками партії та уряду нашої країни. Які це прості й ширі люди! Яким зворушливим було єднання вождя з народом. Такий уряд може бути впевнений у своєму народі так само, як народ глибоко впевнений і відданий своїй партії та своєму урядові.

Нова Конституція буде близькою й рідною кожному трудящому тому, що вона охороняє інтереси трудящих. „Хто не працює, той не їсть“ — що може бути краще цього принципу. За проводом партії остаточно ліквідовано в нашій країні клас дармоїдів, які не працювали, але зате набивали свою утробу за рахунок експлуатації інших. „Від кожного по його здібностям, кожному по його праці“. Це в нас уже здійснюється. Правильна справа і робітникам вона подобається.

Мені здається, що і стахановський рух у значній мірі залежить від цього принципу. Я знаю по собі. Я старався для партії, батьківщини. Так народився мій рекорд, який поклав початок великій справі. Але всі ми, стахановці, хіба не почали одержувати по праці? Почали по - стахановському працювати, почали по - стахановському заробляти. З'явилися у нас серед робітників тисячники і навіть двотисячники. З'являється на шахті трамвай, нова школа, поліклініка, будинок фізкультури, тротуари, нові квартири й інші матеріальні та культурні блага.

Кожний громадянин нової батьківщини має право на працю, на відпочинок, на освіту, — сказано в Конституції, — кожий може обирати й бути обраним до найвищих радянських органів незалежно від того, робітник він чи колгоспник, інженер чи службовець, незалежно від того, чоловік це чи жінка, незалежно від національності.

Такої Конституції не було й немає ніде в світі. Така справді народна Конституція може народитися тільки в нашій прекрасній країні, якою керує вождь народів товариш Сталін. І недивно, що за цю Конституцію, за нашу батьківщину кожний громадянин готовий віддати все, навіть своє життя, до останньої краплини крові.

Коли опублікували проект Конституції, вона підняла всіх трудящих на голову вище. Ми нею пишаємося перед робітниками й трудящими всього світу й говоримо їм: — „Ось шлях усіх пригноблених та експлуатованих. Завойовуйте й собі право на таку Конституцію“.

Ми зобов'язані тепер ще краще працювати. З такою Конституцією не можна відставати по вугіллю, з такою Конституцією треба виконати п'ятирічку Донбаса за 4 роки. Хочеться вигукнути на весь світ:

Хай живе наша соціалістична батьківщина, хай живе її керманич, великий, любимий Йосиф Віссаріонович Сталін!

Олексій Стаханов.

ВЕЛИКЕ КОЛГОСПНЕ СПАСИБІ, ДОРОГИЙ І ЛЮБИМИЙ СТАЛІН!

Нема зараз такої трудящої людини в нашій країні, яка б з почуттям величезної радості й гордості не перечитувала по декілька разів, від слова до слова, проект нової Конституції СРСР. Кожен трудящий соціалістичної країни сповнений найглибшої любові, щирої і безмежної відданості тобі, наш рідний, великий Йосиф Віссаріонович Сталін. Кожен пункт проекту нової Конституції, кожне його слово пройняте твоєю сталінською мудрістю, теплотою, величезною любов'ю до трудящих.

Наші діди й прадіди, що віками були в кабалі, навряд чи могли собі у самих сміливих мріях уявити те, що маємо ми, щасливі громадяни самої найвільнішої у світі країни. Право на труд, на відпочинок, на освіту, забезпеченість у старості й при хворобі, рівноправність громадян незалежно від національності й раси, недоторканість особи і житла, рівноправність чоловіка і жінки — де ще, в якій країні є така Конституція?

А чого вартий той факт, що проект Конституції, основного закону країни, подано на широке всенароднє обговорення? Коли ми обговорюємо законопроект, чи то на колгоспних зборах, чи то в полі, бригаді або дома, в своїй родині, ми знаємо, що партія й уряд, великий творець нового життя товариш Сталін уважно прислухаються до кожної нашої пропозиції.

Радісно квітне заложне життя колгоспників. У нашому орденоносному Лозівському районі ще в 1935 році зліквідували безкорівність. Ми зібрали гарний врожай зернових і буряків. Погляньте на наші лани!.. Не зважаючи на несприятливі кліматичні умови цього року, високі й буйні стоять хліба. Чудові бурякові плантації обіцяють гарний врожай. Ми певні, що своє зобов'язання — дати врожай не менше 20 цнтн. зернових з га і 300 цнтн. цукрових буряків — ми виконаємо з перевищенням.

В дружній сім'ї народив великого Радянського Союзу квітнуть національні колгоспи нашого району: німецькі, єврейські, російські. Колгоспники — німці, євреї, росіяни, українці — захоплено вітають пункт проекту Конституції, де просто і чітко сказано: „Усяка проповідь расової або національної винятковості, або ненависті і зневаги карається законом“.

Ми заявляємо тобі, наш рідний, палко любимий вождь: нехай тільки насмілиться будучие свиняче рило сунутися в наш радянський город! — як одна людина, станемо всі ми — чоловіки, жінки, старики і діти — на захист своєї великої батьківщини. Немає, не було й не буде в світі такої сили, яка б встояла проти могутності нашої неосяжної багатонаціональної країни!

За щасливе, радісне життя, за народну Конституцію — велике колгоспне спасибі, рідний наш товариш Сталін!

Колгоспники і колгоспниці орденоносного Лозівського району: орденосносці Бойко М. Ф., Ткаченко А. С., Нос П. А., Рева А. М., Левченко Л. Я. Тисячниця Пилипенко М. Ф., Костриця Ф. І., Карась П. І. Семисотенниця Ішенко. Шестисотенниця Манухіна. П'ятисотенниця Спорінова, Братниченко, Кононенко, Остапенко, Крупка. Воробйов, Ренгевич, Чередниченко, Відренко, Пеленей, Браун, Кнелъс, Кац, Лінд, Мартин, Корнієнко, Літвін, Строев і інші.

(Лист обговорено і ухвалено на зборах колгоспів Федорівської, Орільської, Полтавської, Царедарівської, Хлібної, Н.-Іванівської, Пестелівської, Домашківської сільрад Лозівського району).

ДОКУМЕНТ, РІВНОГО ЯКОМУ НЕ ЗНАЛА ІСТОРІЯ

Нова Конституція СРСР знаменує в історії людства нову еру справжнього демократизму й гуманізму. Про проект Конституції можна і хотілося б сказати багато. Обмежусь тим, що мені сьогодні здається особливо знаменним Нова радянська Конституція розв'язує всі ті питання — національні, економічні, культурні, які в буржуазних країнах є джерелом безконечних страждань мільйонів трудящих. Наша Конституція розв'язує ці питання таким способом, що створюються міцні умови для справді щасливого повноцінного життя членів безкласового соціалістичного суспільства.

Не можна недооцінювати колосального революційного значення Конституції для цілого світу. Ми ж, громадяни великого могутнього СРСР, вважаємо себе щасливими, що завоювали можливість будувати своє життя на основі цього історичного мудрого документу.

О. Богомолець,
президент Академії наук УСРР.

НА ЗБОРАХ ВАГОННИКІВ ЗАВОДУ „СЕРП І МОЛОТ“

Поволі зоповнюється великий затишний зал парткабінету Харківського заводу „Серп і Молот“. Токарі, слюсарі, ковалі, майстри, інструктори — їх тут багато вагонників „Серпа і Молота“. Їх тут десятки старих кадровиків, що багато років віддали заводі; поруч них молоді юнаки і дівчата, які тільки що закінчили фабрику і радісно працюють в оновлених цехах.

Вони прийшли на збори ще раз обговорити, ще раз висловити свої думки про документ, який схвилював серце кожного трудящегося, — проект сталінської Конституції соціалізму.

Уважно слухають робітничі збори доповідача, занотовуючи окремі факти, окремі місця й пояснення. Тільки що закінчилася доповідь, як на трибуну виходять промовці.

На трибуні старий кадровик заводу тов. Трошутін. З любов'ю й радістю говорить він про нову Конституцію, про її натхненника й творця — любимого Сталіна.

У тов. Трошутіна є своя окрема думка з приводу пункту про права громадянина.

— Не згоджуюсь я, — каже він, — щоб голосували і мали виборчі права попи і інші служителі культів. Аджеж у нас мають виборчі права трудящі. У нас ради теж звуться радами трудящих. А які попи, — скажіть, будь ласка, — трудящі?.. Не можна аж ніяк дозволяти їм обирати до рад.

Не згоджується з Трошутіним молодий робітник тов. Гончаренко:

— Попи — не трудящі, це вірно. Але вони нам не страшні. Трудящих країни Рад не обдуриш. Ми знаємо, хто у нас найавторитетніший, ми знаємо, кого обирати до ради. Нас з шляху не зведеш, не оплутаєш.

Схвилювана, палка промова старого робітника заводу „Серп і Молот“ тов. Сокольського.

— Не раз вчитувались ми, — говорить він, — в повні простої мудрості рядки проекту Конституції. З цих рядків на нас дивилися мудрість і любов. Велика, безмежна любов партії і вождя до свого народу; любов до людини, до гордої людини країни Рад. Спасибі товаришеві Сталіну за веселе, радісне, повнокровне життя.

— Я згадую, коли ще батракував на селі, як проходили вибори старости, — говорить тов. Балашов. — Глитай в ці дні ставали „м'якенькими і добренькими“, виставляли „могорич“, споювали бідноту, і ясно, хто міг бути старостою, — глитай, куркуль. А хіба в місті було краще? Раніше право обирати давалося за маєтковим станом. Мені пригадується, коли вишували ці виборчі об'яви. Я якось не витримав і з люттю зрвав цю об'яву, і мене кілька разів водили до поліції. Який контраст між тими виборами і нашими виборами. Які ми раді і щасливі, що дожили до цієї епохи, що присутні при народженні нової історичної Конституції.

— Нова Конституція — це дзеркало наших перемог. Але треба держати „ушки на макушке“. Ворог ще є, він не дремає. І наше робітниче око повинно бути пильне. Ми повинні вміти розпізнавати ворогів, — говорить тов. Єлісєєв, — всіх тропькістів - зінов'євців і інших ворогів, які намагаються послабити наш робітничий колектив.

Говорять промовці. Вони висловлюють свої думки про нову радянську Конституцію. Вони говорять про вождя — творця Конституції товариша Сталіна.

Схвалюють проект нової Конституції робітники заводу. Її треба вивчати. Треба обговорити її серед дружин робітників.

Закінчилися збори, але ще довго линуть розмови про кожний пункт мудрої, великої сталінської Конституції.

СВЯТО ТРУДЯЩИХ

„Слово Сталіна між нами.
Воля Сталіна між нас“.—

такими словами пісні Рильського можна схарактеризувати нову Конституцію Союзу Радянських Соціалістичних Республік, натхненником якої є товариш Сталін. Щоб ясніше зрозуміти все значення цього акту, не завадить пригадати хоч би я давнє минуле Росії, колишньої тюрми народів, колишнє становище України або дні громадянської війни. Білополяки спалили село Нову Греблю. Триста дворів. Кого ловили із зброєю, — тут же кидали у вогонь. А старого кравця спалили на вогні тільки за те, що він був єврей.

Тепер колгоспники села Нова Гребля з подивом озираються на нові хати, на безмежні лани за селом. На зелених луках пасеться їхня худоба, красуються жита, золотом наливається колос. На спогад про минуле у них zostалися тільки застарілі мозолі та рубці від гострих клинків. Зосталася ще гребля, на якій вони разом з шорсівськими орлятами полякам одрізали відступ.

Минуло тільки шістнадцять років, як бандити палили людей, як коні їх топтали поля, і вже руками трудящих за проводом комуністичної партії на чолі з великим Сталіним створено за цей час те, що в історії людства буде вимірюватися не роками, а століттями.

Здійснена повнотою мрія, за яку на протязі віків ішли на ешафот або на катурку кращі сини народу.

Всі трудящі, незалежно ні від статі, ні від нації, мають право на гарантовану працю, на освіту, на відпочинок. Радісне дитинство і спокійна старість чекають громадян СРСР.

Як у дзеркалі, відбилася в Конституції вся велич соціалістичного будівництва і безмежні перспективи радянського демократизму. І СРСР постає перед очима людства, як нова зірка, яка що не день яскравіше випромінює своє сяйво. Під цією п'ятикутною зіркою, під прапором Леніна - Сталіна і грузин, і татарин, руський, українець і єврей творять своє щасливе соціалістичне життя.

Нова Конституція — це велике свято не тільки радянських громадян, а й трудящих усього світу, які тепер ясно бачать мету визвольної боротьби.

Нехай же наливаються жита на колгоспних ланах, їх будуть жати щасливі й горді громадяни СРСР, що вже нікому не дозволять потолочити соціалістичний урожай!

Петро Панч.

ВЕЛИКІ ПРАВА — ПОЧЕСНІ ОBOB'ЯЗКИ

Читаючи сталінську Конституцію, вже з перших рядків стає ясно, що вона є відображенням великих перемог нашої соціалістичної батьківщини. У вичерпно ясних сталінських словах Конституція оформлює те реальне співвідношення сил, яке склалося у нас в СРСР в наслідок двох п'ятирічок.

Неможливо знайти ще десь країну, в якій була б така хартія свободи. Чим більше вчитуєшся, тим яснішими, зрозумілишими стають обов'язки, які повинні лягти на нас в першу голову — на комуністів-господарників. З подвоєною, потроєною енергією повинні ми зараз працювати над розвитком стахановського руху, над зміцненням господарської моці нашої батьківщини, над зростанням обороноздатності нашої країни.

Я частенько бував за кордоном і мав змогу бути серед трудящих ряду європейських країн і Америки. Кожне слово про СРСР вони ловили з найжвавішою зацікавленістю, кожен нашу перемогу вони вітали, як свою власну перемогу. Для мене ясно, що як би не намагалися капіталісти приховати від трудящих своїх країн те, що відбувається в СРСР, нової нашої Конституції їм не приховати. Не важко собі уявити те піднесення, яке викличуть там — за нашими кордонами — ці прості і ясні сталінські слова про велику свободу трудящих. І в цьому — одна з сторін інтернаціональності цього історичного документу, його міжнародна революціонізуюча роль.

С. Я. Зак,
технічний директор ХЕМЗ.

РАДІСТЬ ТРУДЯЩОГО ЛЮДСТВА

В житті народів Радянського Союзу було багато історичних перемог, Соціалістична батьківщина трудяшого людства — СРСР, за проводом більшовицької партії і великого вождя народів товариша Сталіна, росте з кожним днем, як чудо-богатыр, що стоїть на сторожі людського щастя. Не перелічити днів радості, днів торжества, записаних в історію перемог пролетарської революції на шостій частині світу.

Але цей день, в який мільйони трудящих нашої вітчизни прочитали проект основного закону своєї держави, проект сталінської Конституції Союзу Радянських Соціалістичних Республік, — залишиться днем найбільшого їх торжества.

Сталінська Конституція!

З глибини тисячоліт постала вона, як фортеця соціалізму, як велетенський маяк на історичних шляхах цілого людства. Сталінська Конституція — це гордість людини в віках! Це те, про що не могли навіть мріяти найблагородніші утопісти земної кулі. Це те, що завойовано великою партією Леніна — Сталіна й героїчним радянським народом на основі науки Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна.

Цей всесвітньоісторичний документ — свідоцтво незламної сили й могутності нашої великої соціалістичної батьківщини й свободи її кожного вірного сина — будуть знати малі діти й поважні діли, будуть носити в своєму серці, як полум'я надії, трудящі всієї планети, що вуть свої кайдани й виходять на шлях, яким перша в світі соціалістична держава робітників і селян завоювала Конституцію людського життя!

Немає в світі демократичнішої конституції, як наша, сталінська Конституція. Тільки в наслідок повалення влади поміщиків та капіталістів і завоювання диктатури пролетаріату, в наслідок всесвітньоісторичних перемог соціалізму і звинщення експлуатації людини людиною могла з'явитися наша Конституція, символ нашої могутності, незалежності, свободи і гордості народів великого Радянського Союзу.

„Рівноправність громадян СРСР, незалежно від їх національності і раси, в усіх галузях господарського, державного, культурного і громадсько-політичного життя є непреложним законом“! (проект Конституції СРСР, стаття 123).

Хай знає цілий світ про торжество ленінсько-сталінських принципів великої дружби народів СРСР!

Хай знають найлютіші вороги людства, останні виродки капіталізму, фашисти всіх країн, що проповідують насильство однієї раси над іншою, хай знають вони той вирок, який виносить їм передова частина людства, громадяни СРСР в своїй Конституції.

„Яке б то не було пряме, або посереднє обмеження прав, або, навпаки, встановлення прямих або посередніх переваг громадян залежно від їх расової і національної приналежності, так само, як усяка проповідь расової або національної винятковості, або ненависті і зневаги — карається законом“.

Хай знають вороги Радянського Союзу, що озброєна і осіяна сталінською Конституцією наша соціалістична батьківщина стала сьогодні ще могутнішою, ніж була ще вчора! Немає тих сил на світі, що могли б перемогти країну соціалізму, озброєну сталінською Конституцією, що являє гордість всього трудящого людства.

Іван Микитенко,

НА СЛУЖБІ В НАРОДУ

Силу думок сколихнув у кожного громадянина проект нової Конституції. Не можна обійтися без порівнянь з минулим країни, з особистим життям. Конституція всіх охоплює, і кожний громадянин батьківщини трудящих, читаючи проект, відчуває на собі зворушливе сталінське піклування про людей, сталінську увагу й ласку.

Моя біографія — це 48 років на виробництві, з них 40 років на Червонопрапорному заводі в Києві.

Все довелося нам, робітникам, пережити — нелюдський визиск, знущання, що принижують гідність людини, страйки, збройну боротьбу проти царизму, капіталістів і поміщиків, бої з меншовиками й есерами, з контрреволюційними покидьками — троцькістами, зновівцями та іншою наволоччю. Які труднощі довелося переборювати, щоб відстояти завойоване в Жовтні. У проекті нової Конституції все завойоване міцно записано. Ось де справді можна сказати: „Що написано пером, не вирубаєш сокирою“. А написане сталінським пером не можна вирубати не тільки сокирою, а й ніякою зброєю в світі.

Я член президії ЦВК УСРР. Я був членом уряду, працюючи в цеху біля верстата. Це природно в нашій найдемократичнішій з країн світу. Нещодавно я був висунутий на роботу в приймальний тов. Г. І. Петровського. Складні питання доводиться розглядати, але ми на службі народу і розв'язуємо кожне питання в інтересах трудящих нашої країни, в інтересах народу.

Про свою діяльність я думаю найближчими днями розповісти своїм виборцям, скласти звіт на Червонопрапорному заводі, звідки я вийшов, а потім і на інших підприємствах.

Мені довелося розмовляти з літніми робітниками нашого заводу. Всі вони з великою радістю сприймають проект нової Конституції.

— Держава дбає про своїх громадян, — говорять вони. — Спеціально сказано в проекті про старість, що тільки в нашій країні не є нещастям. Забезпечуючи право на працю і право на відпочинок, наша країна матеріально забезпечує також своїх громадян у старості.

Як не любити таку країну?

С. Й. Струтинський,
член президії ЦВК УСРР.

МИ ЩАСЛИВІ, ЩО МОЖЕМО ПРАЦЮВАТИ І ВЧИТИСЬ

Ми, хатні робітниці, учні I-ої районної школи 2-го групкому хатніх робітниць м. Харкова, палко вігаємо проект нової Конституції.

Наші бабусі й матері жили тоді, коли жінка була під гнітом не тільки хазяїна, а й чоловіка. Батько не вважав за потрібне посилати дочок у школу. „Курка — не птиця, баба — не чоловік“, — говорилося в прислів'ї того часу. Жінці було дуже важко жити, праця її оплачувалась погано.

У дитинстві ми не могли відвідувати школу і тепер дорослими ліквідуємо свою малописьменність.

На превеликий жаль, деякі хатні робітниці не розуміють значення школи, вони не відвідують її, роблять прогули. Сором і ганьба тим, хто не кори-

стується даним йому правом на освіту. Часто і наші наймачі не зовсім усвідомлюють те, що кожна хатня робітниця має право на учобу і у визначені дні та години повинна відвідувати свою школу.

Ми дуже хотіли б, щоб такі наймачі уважно прочитали 121, 122 і 130 статті Конституції. Ми хотіли б також, щоб правління житлокоопів, де містяться червоні кутки — наша школа, не виселяли б нас серед учбового року і не примушували нас займатися з перебоями.

Ми вчимося вперто, ми щасливі, що можемо працювати і вчитися, і даємо урочисту обіцянку бути гідними носити високе звання громадян СРСР. Хай живе сталінська Конституція!

Хатні робітниця, які вчаться в 1-й районній школі 2-го групкому м. Харкова: Парова, Обозна, Сидоренко, Гриценко, Тимченко, Макогін, Проскуріна, Коленова, Білоус, Шевченкова, Кошлін, Звягольська, Данко, Довгопол, Вітренко, Яворенко, Паськова, Яковлева, Барабаш, Бондарець, Косельова, Гришко, Бабанін, Нищенко, Фролова, Кудренко, Голубова, Приходько, Чиркова, Полозюк, Боган, Штанько, Клименко, Ярославцева, Гуринова, Шинкарева, Гусакова, Бульбіна, Криворучко, Лавріненко, Солдатенко, Усенко, Кучмій, Круподер.

НОВИЙ ПРЕКРАСНИЙ СВІТ

Негритянська співачка Целестіна Коол заявила про проект нової Конституції таке:

— Вступивши на радянську землю, я зразу відчула себе новою людиною. Увага й піклування, як до рівного, були для мене настільки незвичайні, що здавалося, приїхала я в новий, прекрасний світ. За два з чимсь роки перебування в СРСР це почуття ще більше змінилось. У вас чудова країна: приналежність до тієї або іншої раси чи нації не є перешкодою для роботи й культурного розвитку людини.

У новій сталінській Конституції просто сказано, що обмеження прав громадян залежно від їх расової чи національної належності карається законом.

По той бік кордонів не так. Мимоволі згадується дитинство в місті Делассі штату Техас. Мій дід був рабом, батько — будівний робітник. Пам'ятаю, ще дівчинкою я відчула різницю між білою і чорною людиною. Мене повели тоді в спеціальну школу для негритянських дітей, при чому батько пояснив, що білі вчаться окремо.

Расову ненависть я відчувала навіть у трамваях. У вагоні не дозволяють сідати неграм. Для них відведено лише кілька місць. Навіть коли у вагоні немає людей, все ж негрові сідати заборонено.

Закон дозволяє нам вчитися у спеціальних школах та університетах. Але, діставши вищу освіту, негр однаково лишається без роботи. Він повинен працювати чорноробом. Його притискують у всьому. Моєю мрією було співати в опері, але в нас — це доля білих дівчат, чорним же співачкам двері до опери закриті.

Я хочу розповісти один випадок з мого життя. У 1928 році в штаті Мічиган був оголошений конкурс співачок по радіо. Із 2.000 учасниць перша премія була присуджена мені. Який же був конфуз, коли члени журі, які судили про співи заочно по радіо, дізнались, що співачка, яка заслуговує першу премію, — негритянка.

У вашій країні вільно дихається. СРСР не знає й не розуміє різниці між білою і чорною людиною. Я глибоко переживала чудову картину „Цирк“, особливо момент, коли маленькому негритяткові, синові білої актриси, співали ніжної колискової пісні тисячі радянських людей. Цю пісню можна почути тільки у вашій прекрасній країні.

ЗА НАЙБІЛЬШІ В СВІТІ ВРОЖАЇ

Кожен рядок нової сталінської Конституції я читав з величезним хвилюванням і радістю. Сталінська Конституція є підсумок наших велетенських перемог. Вона є виявом безмежного піклування про найцінніший у нашій країні капітал — людей.

Кожна людина, незалежно від національності й статі, користується однаковими правами на працю, на навчання й відпочинок. Якою суцільно чорною плямою виступає на цьому фоні безробіття, нелюдський визиск і знущання з трудящих і їх безправ'я в капіталістичних країнах.

Я горджуся тим, що живу в країні Рад, де високо ціниться праця кожного трудящого, де кожний по своїх силах робить вклад у будівництво соціалістичного суспільства.

Наша батьківщина повинна мати найвищий у світі врожай, і моя відповідь на проект сталінської Конституції одна — 200 пудів зернових і 500 центнерів буряків з га я будьщо доб'юся і цим виконаю вказівку нашого рідного, любимого Сталіна.

І. М. Гринчук,

бригадир - орденоносець Михалковецького колгоспу на Вінниччині.

Я ГОРДИЙ, ЩО ЖИВУ В ТАКІЙ ДЕРЖАВІ

Народжена в боях і вогнях, молода радянська країна ступила твердими ногами на шлях соціалізму. Твердими ногами — це перше слово, яке спадає на думку при читанні проекту Конституції Радянського Союзу. Тільки сильні, тільки могутні люди, впевнені в своїй силі, в своїй могутності, можуть говорити такою залізною, такою сталевую, такою сталінською мовою.

Цілий ряд проблем щодо прав і обов'язків громадянина, щодо взаємин національностей (а це ж було колись „прокляте питання“), щодо права на працю і на відпочинок, щодо реального втілення геніальних ідей Маркса, Енгельса, Леніна, Сталіна, — точно і ясно розв'язаний у проекті конституції. „Хто не працює, той не їсть“, „від кожного за його здатностями, кожному за його працею“, — це ж не просто афоризми, а словесне виявлення найбільших у світі принципів.

Покласти ці принципи в основу Конституції змогла тільки одна держава вільної праці, держава, біля керма якої стоять трудящі. Я гордий, що живу в такій державі, я щасливий, що їй служу в міру своїх здібностей.

Максим Рильський.

СЛОВО ДІДА КОРНІЯ

Як тільки принесли газету з проектом нової Конституції, величезна радість охопила мене. Думаю — читав я розмову товариша Сталіна з Говардом, знаю дещо про нову Конституцію, а тепер ось уже й сама вона перед очима.

І став я читати кожне слово, кожний пункт і розділ. Як же не радіти, як не дякувати нашій партії й урядові за піклування про трудящих, коли я 50 років прожив у колишній царській Росії і не знав грамоти, а лише за радянської влади мені вдалося стати письменною людиною. І тепер я вільно читаю цей історичний документ.

Семидесятий рік мені. Не раз довелося мені бути на виборах старости, але яку я там силу мав! Куркулі підпоювали своїх прибічників, і вони голосували за багатіїв, а бідота була в стороні. Чи можна було добра чекати від такої влади?

Така була колишня „конституція“. Не те тепер. Тепер трудящим — свобода слова, свобода преси, мітингів, демонстрацій. Вибори прямі й рівні, таємне голосування. Це все є наслідок широкої народної демократії, якої не знав і не знає світ.

А як дбає наш рідний товариш Сталін про радянських громадян! Навчання, санаторії, допомога непрацездатним — все це для нас, трудящих.

На збиральну кампанію мене призначили старшим скиртоправом. Я покажу всім, як уміє працювати дід Корній на нашій соціалістичній батьківщині.

К. М. Довганюк,

колгоспник артіль „Червоний партизан“, Проскурівського району.

ЯК МИ ОБИРАЛИ ДО ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ

Задовго до виборів у Думу нам було відомо про них. Ми потай збиралися по лісах та інших місцях, де можна було сховатися від жандармів та поліцаїв. На нелегальних зборах обмірковували, кого обрати до Думи, хоч обирали ми тільки виборців, які вже могли обирати депутатів. І наше рішення було — обрати більшовиків.

Чверть віку минуло відтоді, але нам і досі дуже пам'ятні ці напружені дні.

На заводі був посилений нагляд поліції, шпиків і чорносотенців. Чорносотенні мерзотники всілякими засобами намагалися підбити робітників голосувати за відомого негідника — голову „союзу руського народу“ Образцова. Вони не спинялися ні перед чим, вдавалися до загроз, обіцяли грошові нагороди та ін.

Аж ось настав день передвиборних зборів. Увесь мостовий корпус був заповнений робітниками. Серед них наш улюблений товариш Г. І. Петровський і ще один невідомий. Як ми вже потім дізналися, це був Артем.

Брянський завод у той час являв фортецю, обложу патрулями жандармерії та поліцаїв. Не зважаючи на таку „вільну“ обстанову, більшовики на чолі з Григорієм Івановичем виступали з запальними промовами. Їх робітники зустрічали з піднесенням.

Не наважуючись заарештувати Петровського, Артема та інших більшовиків на місці зборів, жандарми вирішили пропускати людей з заводу у вузьеньку фіртку. При виході десятки шпиків вилітали в кожне обличчя. Ми вирішили перехитрити ворога. Григорія Івановича переодягли в інший одяг, Артем зав'язав свою бороду хусткою, і вони пішли в натовп робітників. Ми натиснули на ворота, виламали їх, а разом з людським потоком вирвалися і т. т. Петровський та Артем.

Через кілька днів почалися вибори. Переважна більшість брянців голосували за список більшовиків.

Коли Григорій Іванович Петровський від'їжджав до Петрограда на засідання Думи, тисячі робітників прийшли проводити свого депутата. Біля вокзалу влаштували мітинг, та швидко прибули жандарми й нас розігнали, а „недоторкану“ особу депутата Думи Петровського запросили до коменданта вокзалу.

У безповоротне минуле пішли ті часи. Ми живемо у вільній соціалістичній державі, не відчуваючи старості, бо на кожному кроці відчуваємо тепло сталінського піклування про людину, яке розгладжує зморшки на наших обличчях і молодить серце. І те, що викладено в новій сталінській Конституції, є найвищим піклуванням про щастя та радість 170-мільйонного народу нашої чудової батьківщини.

Робітники механічного цеху заводу ім. Петровського: Є. Ф. Пустовойтов, виробничий стаж 35 років. А. Н. Гладкий — 38 років. І. А. Вельчицький — 39 років. А. Ф. Надіонов — 42 роки. Т. А. Шишкін — 44 роки. Н. П. Савочкін — 38 років.

Я ЗНАЙШОВ ПРАВДУ ЖИТТЯ

Праця в СРСР є обов'язок кожного здатного до праці громадянина. А я здатний до праці, я хочу працювати. Я, колишній кістер кірхи, зможу тепер бути корисним своїй соціалістичній батьківщині. Вперше за своє життя я стану повноправним громадянином соціалістичної країни.

Мені 35 років. Я виріс у фанатично-релігійній родині. У 1918 році я став кістером. З того часу 16 років я допомагав попам дурманити народ. Я шукав істину і думав знайти її в релігії. Але що я бачив у цій релігії? Патер високопольської кірхи і Лоран просто крав гроші. Патер Найгур — зельської кірхи — дер сім шкур з своїх парафіян. Я бачив його шахрайські махінації і намагався протестувати, а він тільки насміхався. Я бачив за стінами кірхи розпусту. З 1934 року я відмовився від свого сану.

У дитинстві я любив музику. Зрікшись кірхи, я почав учити молодь музиці і почав працювати рахівником у зельській школі. Два роки я працюю на корисній громадській роботі і чесно заробляю собі хліб, але я не повноправний громадянин радянської країни, бо й досі не маю виборчих прав. Важко відчувати себе чужим у трудовій родині. Стаття 124 проекту Конституції СРСР дає свободу відправлення релігійного культу, але я не фанатик, я не вірю вже в релігію, бо я знайшов правду життя — то праця. Мое серце сповнюється гордістю. Я буду рівноправним громадянином СРСР. Від усієї душі я вітаю радянську владу, яка відкрила мені очі на справжню істину, на справжню правду життя.

Рохус Гейлфуст,

колишній кістер кірхи в селі Кандель, Зельського району, на Одещині.

ДОКАЗ НАШОЇ ЗРОСЛОЇ МОЦІ

Нова Конституція є яскравий доказ нашої зрослої моці, непереможної сили країни Рад. Опрацьована під керівництвом нашого великого і мудрого вождя Конституція СРСР являє собою впевнений крок до світлого й радісного комуністичного майбутнього. Водночас наша сталінська Конституція — найдемократичніша в світі. Вона забезпечує найкращий вияв волі трудящих мас.

Як громадянин великого СРСР я можу тільки сказати: хай живе великий вождь революції наш любимий Сталін, що твердою рукою впевнено веде нас від перемоги до перемоги у прийдешнє світле, радісне завтра!

Академік О. І. Лейпунський,

директор Українського фізико-технічного інституту.

ГОРДІСТЬ ГРОМАДЯНИНА СРСР

Я щасливий, що дожив до такої величезної події в історії нашої країни, як оголошення проекту нової Конституції.

Ще й досі я перебуваю під враженням від зустрічі з нашим великим мудрим вождем і мимоволі переносюся до щасливих хвилин у Кремлі. Проект Конституції здається мені таким же великим і одночасно простим, як великий і простий його натхненник і творець — товариш Сталін.

Конституція свідчить про те, що ми дійсно прийшли вже до безкласового суспільства. Кожний справжній громадянин з гордістю і честю носитиме ті права і обов'язки, які покладає на нього Конституція.

Громадянин СРСР — це зараз звучить особливо гордо і зобов'язує ставитися до себе суворо, вимогливо.

Цей чудовий проект є відбитком нашого прекрасного, радісного життя.

Така Конституція підносить кожного громадянина в його власних очах, окрилює його, надає натхнення для радісної, творчої праці.

Народний артист республіки орденоносець І. Паторжинський.

ЩЕ ТІСНІШЕ ЗВ'ЯЗАТИСЯ З МАСАМИ

Проект сталінської Конституції СРСР цілком відбиває політичний і економічний стан великого Радянського Союзу. Наша країна міцна, як ніколи. Партія та уряд користуються колосальним довір'ям усіх трудящих. Саме це покладає на нас, радянських працівників, величезне завдання: виправдати довір'я виборців. Це — наш головний і почесний обов'язок. У зв'язку з оголошенням проекту нової Конституції всі ми повинні ще більше зв'язатися з трудящими масами, чути прислухатися до їх голосу, вивчати їх потреби.

Ми добились того, що тепер президія нашого РВК кожну скаргу розглядає протягом 5 днів з обов'язковою участю скаржника. За останній час ми провели два виїзних засідання президії РВК у селах Вертіївка і Талалаївка. На цих засіданнях ми розглядали скарги колгоспників, розглянули бюджети сільрад з участю голов і виборців.

Щоб поліпшити роботу сільрад, президія РВК дала вказівку обговорити передову „Комуніста“ „Голова сільради“ на пленумах сільрад.

Проект нової Конституції СРСР колгоспники сприймають як новий вияв сталінського піклування про трудящих і за це дуже дякують своєму найкращому другу, вчителю й вождю.

Аутман,

голова Ніжинського РВК.

ДОКУМЕНТ СТАЛІНСЬКОЇ ЕПОХИ

Проект нової Конституції СРСР є найграндіозніший документ сталінської епохи. У кожному розділі, у кожній статті проекту маємо не обіцянки, а запис завоювань диктатури пролетаріату, підсумки наших досягнень в побудові безкласового суспільства, новий доказ розквіту нашої країни.

Коли порівнюємо проект Конституції СРСР з будь-якою іншою конституцією, хай найдемократичнішою з буржуазних республік, то побачимо, що він є справді найдемократичнішою Конституцією в світі.

Жодна держава в світі не забезпечує своєму громадянину таких прав, як нова Конституція СРСР. Ніде в жодній капіталістичній країні не може бути такої свободи, таких прав для громадянина, такого піклування про людей. І не даремно в ці дні всюди: на підприємствах, в установах, в квартирах і на вулиці — всі говорять про нову Конституцію. І не даремно наше серце сповнене безмежною любов'ю до її ініціатора і творця — великого Сталіна.

Нас, підробітників учительського інституту, радісно хвилює кожна стаття проекту. Ми пишаємося тим, що ми громадяни великої, вільної, щасливої країни.

В якій ще країні так дбають про освіту? В якій капіталістичній країні забезпечується, чи може бути будь-коли забезпечене право на освіту? Даремно було б шукати в конституціях інших держав статтю, подібну до ст. 121 проекту Конституції СРСР. Це єдиний в світі приклад, коли право на всі ступені освіти забезпечується самою державою і в однаковій мірі для всіх громадян.

Нам, робітникам педагогічного вишу, партія і уряд довірили відповідальну ділянку роботи — підготовку вчителів середньої школи. Новий сталінський проект Конституції ще більш підвищує нашу відповідальність, він викликає в нас новий приплив енергії. Ми з радістю віддамо всі свої сили і знання на справу соціалістичного будівництва. На новий проект Конституції СРСР ми будемо відповідати ще більшим піднесенням у роботі, потрібним для того, щоб забезпечити підготовку якнайкращих майбутніх радянських учителів, які виховуватимуть нову людину — громадянина безкласового соціалістичного суспільства. Своєю роботою ми щодня доводитимемо, що ми гідні носити високе звання громадянина СРСР.

Зав. Кременчуцького учительського інституту Літвінов.
Декан фізико-математ. факультету Панца. Декан природ.
факультету Яровий. Зав. кафедри математики Міневич.
Зав. кафедри фізики Копиця.

ХОЧЕТЬСЯ ЗРОБИТИ ЩОСЬ ВИНЯТКОВЕ

В кожному рядку, у кожній статті проекту Конституції відчувається сталінська мудрість, прозорливість і велике піклування про людину.

Проект Конституції виявляє грандіозні перемоги пролетарів і трудящих нашої країни, досягнуті під мудрим керівництвом ВКП(б) і сталінського ЦК. Ці перемоги не тільки радують, а й запалюють на боротьбу, на подвиг заради дальшого процвітання нашої великої батьківщини.

Читаючи проект Конституції, хочеться зробити щось незвичайне, виняткове, щоб цим довести, що ти гідний бути громадянином СРСР. Я особисто беру зобов'язання добитися найвищих показників у бойовій і політичній підготовці, не мати й далі жодної повітряної пригоди, бути постійно готовим мужньо стати на бій з ворогом.

Лейтенант І. Двойник,
льотчик, член ЦВК УСРР.

СМІЛИВІСТЬ І ГЛИБИНА

Ні з чим незрівняне почуття гордості, захоплення і впевненості опанує кожного, хто прочитає цей справді величезний акт державної мудрості — сталінську Конституцію. Якби сьогоднішня Конституція була лише програмою, вона б і то хвилювала серця сміливістю і глибиною свого геніального змісту. Але немає слова, немає рядка в цій програмі великого Сталіна, які б уже не стали дійсністю, не стали непохитним здобутком керуваної ним країни, яку він привів до соціалізму.

У цьому епохальному документі здійснилося те, про що стільки віків мріяло, за що боролось людство.

Іван Кочерга.

КОНСТИТУЦІЯ РАДОСТІ ТА ЩАСТЯ

Мені вже 56 років. З них 37 я працюю на фабриці. Мені було тільки 7 років, коли я з чотирма дітьми (братами і сестрою) залишилась круглою сиротою. Не тільки про учбу, а й про будьякий приуток годі було думати. У голоді і холоді під плотом тинялася. Все, що вдень збирала в „добрих“ людей, увечері забирали у мене п'яні брати. Потім з великими муками влаштувалася на фабриці. І працювала я з раннього ранку до пізньої ночі, не знаючи відпочинку. Хоч руки терпли, очі змикались, проте я все намагалася бути покірною, щоб, „борони боже“, не звільнили мене, бо багато бездомних мені заздрило.

Тепер я стахановка, маю свою власну мебльовану квартиру, люди мене поважають. Я така ж шановна товаришка, як і всі щасливі громадяни нашої батьківщини. Навчилася на старість грамоти. Бачачи, як ростуть наші щасливі діти, мимоволі згадую свої дитячі молоді роки. Так, тепер я щаслива, і це щастя дав мені і тисячам таких, як я, наш любимий вождь і батько товариш Сталін.

Тепер, коли оголошено проект нової радянської Конституції — Конституції радості та щастя — народи земної кулі ще раз впевняться, що ніколи в світі так не піклувалися за людину, як у нашій щасливій країні.

Монтофілова Н.,
стахановка фабрики ім. Смірнова (Київ).

ДОКУМЕНТ НЕПЕРЕМОЖНОЇ СИЛИ

Проект нової Конституції, опрацьований з ініціативи й під безпосереднім керівництвом генія народу, його вождя товариша Сталіна, являє собою документ непереможної сили.

Прості слова, сказані мовою Сталіна, мовою епохи соціалізму, відбивають величезні досягнення нашої батьківщини в побудові безкласового суспільства, матеріальне й культурне зростання народу і кожного громадянина Союзу.

Тоді, як у країнах капіталізму знищуються рештки буржуазної демократії, наша Конституція забезпечує рівноправність, свободу слова, друку, демонстрацій. Кожна трудяща людина, кожна національність, народ в цілому підносяться на новий ступінь у розвиненні своїх здібностей, своєї культури. Звання радянського громадянина — найпочесніше звання в світі.

Значно зростають наші завдання, завдання архітекторів — зодчих соціалістичної країни. Відбити в нашій творчості, в архітектурі житлових будинків, театрів, палаців культури, палаців рад тощо, в побудові вулиць, майданів, парків радість нашого життя і роботи, велич нашої доби — доби Сталіна — таке наше завдання.

Ми схвилювані цим історичним документом. Ми готові до великих завдань.

Хай живе вождь народів товариш Сталін!

Академік Бекетов, інженер Новіков, професори: Ейнгорн, Жуков, Молокін, Колесніков, архітектори Яновицький, Приймак, Підгорний, Мовшович, Троценко, Хазановський, Торубаров, Алязаков.

ЗДІЙСНИЛИСЬ НАШІ МРІЇ

Пам'ятаю революцію 1905 року, коли ми боролись на барикадах. Тоді ми виставляли скромні наші вимоги: восьмигодинний робочий день, свободи зборів та інш. Але у відповідь від царського уряду ми одержали нагайки, тюрми, шибеницю.

Тепер наші мрії перетворені в дійсність. У безповоротне минуле пішли колишні часи. Ми живемо у великій соціалістичній країні, не відчуючи податки, позбавляються і права на вибори. Та й самі кавадські вибори — людину. І те, що викладено в сталінській Конституції, є найвищим піклуванням про щастя та радість всього нашого народу, нашої чудової батьківщини.

Ткачук,

кадровик інструментального цеху ХТГЗ.

КОНСТИТУЦІЯ, ЗА ЯКУ БОРОТИМУТЬСЯ ТРУДЯЩІ ВСЬОГО СВІТУ

Конституція Канади, на американський зразок, урочисто проголошує: „Всі громадяни перед правом рівні“ ... Але в наскрізь прогнилому ладі капіталізму цей величний принцип, звичайно, лишається лише на папері. Досить сказати, що мільйонні маси безробітних, які не мають з чого платити податки, позбавляються і права на вибори. Та й самі кавадські вибори — брехлива фікція. Вони найменшою мірою не відбивають вимог і волі народу. Вірна зброя буржуазії — церква, преса, радіо, кіно — під час виборів задуривають свідомість мас усякою нєвістинницею, звольючи всю виборну комедію до таких, приміром, питань, як дозвол чи заборона продажу горілки. Обрані депутати ніколи не звітують перед виборцями і не зважають на їхні інтереси.

Цими днями я одвідав свою сім'ю, яка перебуває на дачі в Коломаку. Я бачив розкішні колгоспні жита й прекрасні бурякові плантації. Я бачив справді щасливе й заможне життя колгоспників і згадував свою роботу у фермера. Ще ясніше стала мені різниця між двома світами: капіталізму й соціалізму, світом рабства та визиску і світом, де панує радісна, вільна праця.

Нова Конституція чітко й виразно формулює всю велич досягнень Радянського Союзу. Вона знайде живий і радісний відгук у серцях трудящих усього світу. Прочитавши її, кожен трудящий капіталістичних країн скаже: „Ось документ, за який повинні боротися, покласти своє життя трудящі всього світу“.

М. Ф. Книш,

канадський підданець, інженер Тракторного заводу.

ДЕНЬ НАЙБІЛЬШОЇ ГОРДОСТІ

Днем найбільшої радості, найбільшого щастя, найбільшої гордості і торжества трудящих СРСР є день опублікування проекту нової Конституції. Сталінська Конституція, ця найдемократичніша в світі Конституція, є наслідок всесвітньоісторичних перемог соціалізму в країні Рад, наслідок знищення експлуатації людини людиною, є свідомство могутності нашої великої соціалістичної батьківщини та незалежності й свободи всіх її народів.

Найбільша гордість — бути громадянином великого СРСР, де право на працю є закон, де забезпечено щасливе, радісне життя, де створено всі умови для розгортання всіх здібностей і творчих сил вільних громадян, де інтелігенція є цілком рівноправною частиною трудящих СРСР, що займає почесне місце в соціалістичній будові.

Ми, вчені Радянської України, горді й щасливі бути громадянами непереможної країни соціалізму — вільної братерської спільки трудящих, озброєної сталінською Конституцією.

Заслужений діяч науки академік О. В. Палладін.

МИ, НІМЦІ - КОЛГОСПНИКИ, ЗНАЙШЛИ БАТЬКІВЩИНУ В СРСР

20 тис. колгоспників, робітників і службовців німецького Молочанського району, обговоривши проект Конституції, звернулися до всіх колгоспників і колгоспниць Дніпропетровщини з листом, в якому пишуть:

„Широке обговорення проекту нової Конституції супроводиться новим могутнім піднесенням активності, трудового ентузіазму широких мас робітників і колгоспників нашого району. Ми, німці - колгоспники, що знайшли свою справжню батьківщину в країні соціалізму, висловлюємо великому Сталіну свою глибоку подяку за батьківське піклування, за створення щасливого життя в колгоспах. Усі ми добре знаємо, що робиться у фашистській Німеччині. Про це нам пишуть родичі, друзі, знайомі. Там — голод, безробіття, фашистський терор, трудящі приречені на загибель. Тут в СРСР — бурхливе піднесення і розквіт промисловості та сільського господарства. Наші перспективи — величезні!“

Молочанці звертаються з закликом до всіх колгоспників і колгоспниць, до всіх трудящих Дніпропетровщини розгорнути наполегливу боротьбу за право написати рапорт VIII Всесоюзному З'їздові Рад, який має затвердити нову Конституцію. Самі молочанці зобов'язуються зразково провести збиральну, до 15 серпня закінчити хлібопоставки, провести за 8 днів осінню сівбу виключно чистосортним насінням, дотроково виконати фінансовий план свого району, до 15 серпня закінчити річну молокопоставку і до 1 вересня — річну м'ясопоставку. Молочанці зобов'язуються також зразково налагодити роботу депутатських груп і секцій сільрад.

ДРУЖБА НАРОДІВ СОЮЗУ

Коли читаєш чудову Конституцію, мимоволі згадується прокляте старе. Пам'ятаю, коли я був дитиною, ми жили в Кривому Розі на колишньому талківському руднику.

Тоді в одній казармі жили виключно білоруси, в другій — українці. Царські поспіаки сіяли ворожнечу між робітниками цих двох національностей. Часто - густо починалася поножовщина, казарма наступала на казарму. А урядові це було тільки на - руку.

Велика пролетарська революція, яка скинула гніт експлуаторів, згуртувала всі народи нашої країни в одну дружну сім'ю. Нова Конституція ще більше закріплює недоторканість, гідність громадянина - кожної національності радянської країни.

Нова Конституція — це радісне, щасливе життя.

С. Бабкін.

м. Київ.

МАЮ БАТЬКІВЩИНУ

„Рівноправність громадян СРСР, незалежно від їх національності й раси, в усіх галузях господарського, державного, культурного і громадсько-політичного життя є непорушним законом.“

Так записано в 123 статті проекту нової сталінської Конституції. Великі, чудові слова, які цілком здійснені вже в нашій чудовій країні.

Яка була колись доля єврейського юнака з бідної сім'ї? Жив він у неймовірних злиднях. У майбутньому — ніяких перспектив. Найвищим щастям для такого юнака було стати, приміром, фармацевтом. Але й це вдавалося не всім. Стати інженером? Командиром в армії? Просто майстром на заводі? Про це і мріяти не доводилось. Правда, діти євреїв - багатіїв були винятком. Для експлуатора, навіть єврея, двері в життя були відчинені широко. Але євреї — трудящі? Крім злиднів для них була лише межа осілості. І погроми — дикі, нещадні, криваві погроми. І сіонізм, цей дурман, яким багатіїв отруювали свідомість трудящих мас.

І от — зовсім інше життя тепер. Жити стало добре, жити стало весело. І це — для всіх без винятку трудящих, які населяють великий Союз, до якої б національності не належали вони.

Візьму хоча б самого себе. Я, трудящий єврей, маю свою батьківщину. Вона дала мені добре життя, дала мені освіту, кваліфікацію. І тепер вона надала мені найвищу честь — разом з трудящими інших національностей стояти на варті завоювань Жовтня. Я боець першої в світі робітничо-селянської Червоної армії.

Велике щастя бути в Червоній армії. Хоч яку велику школу я пройшов на заводі, але тут, в армії, я проходжу ще кращу, ще вищу. Мене виховують мужнім, освіченим, стійким громадянином, вірним сином своєї країни. І тим то особливу любов я відчуваю до того, кому найбільше зобов'язаний, до нашого великого вождя й учителя Йосифа Віссаріоновича Сталіна.

Хай тільки зазіхне на нашу батьківщину ворог! За першим таки закликом любимого Сталіна я разом з усіма трудящими Союзу вийду обороняти її. І, якщо буде потрібно, не шкодуючи, відам життя.

Каплан,
червоноармієць.

Фото Кейстон (Париж)

Загін робітничої міліції на вулицях Мадріда. Серед добровольців - міліціонерів багато жінок.

Союзфото

Загін іспанської робітничої міліції у кулемета

БРАТЕРСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ З ІСПАНСЬКИМ НАРОДОМ

ПАЛКИЙ ПРИВІТ БОРЦЯМ ПРОТИ ФАШИЗМУ!

МІТИНГИ СОЛІДАРНОСТІ ТРУДЯЩИХ СРСР

Робітничий клас і народні маси всесвіту з хвилюванням, тривогою і захоптом стежать за героїчною боротьбою іспанських трудящих з бандами фашистських генералів, що хочуть у морі крові потопити революційні здобутки, повернути безправ'я, свавілля, злидні, в яких перебував іспанський народ і з яких він поволі почав визволятися.

Голоси солідарності з іспанськими трудящими чуються з усіх кінців світу. Через моря, океани, земні простори несеться:

— Руки геть від іспанського народу, який бореться за свою волю!

До цих закликів приєднався могутній голос трудящих багатомільйонного СРСР. Народові країни Рад особливо близькі інтереси іспанських братів. Не раз бо він перед остаточною перемогою пересвідчувався, що визначає хоч би й тимчасова перемога фашистських генералів, прототипами яких були у нас колачки, денікіни, юденічі, врангелі.

Звинятковим піднесенням пройшов народний мітинг солідарності в Москві. 120 тисяч трудящих вийшли на Красну площу продемонструвати свою солідарність з іспанськими бійцями проти фашизму, проголосити їм слова підтримки і любові.

Шквалом оплеків зустріли демонстранти заклик секретаря ВЦРПС тов. Шверніка активно допомогти й підтримувати бійців об'єднаного народного фронту.

З ентузіазмом вітали вони виступи робітника-орденоносця Макарова, робітниці Бистрової, письменника О. Фалеева, академіка Ферсмана. Лісом рук голосували текст звернення мітингу до гр - на Асанья і гр - на Хіраль. 120 тисяч учасників мітингу цим ще раз сказали, що вони всіма думками, всім серцем з іспанськими братами по класу.

Такі ж мітинги солідарності відбулися й по всій Україні, по містах, на підприємствах, фабриках, шахтах Донбаса.

Впевненість в перемозі об'єднаного фронту трудящих, незмірна віра в правоту їх справи, бажання всіма силами допомогти іспанському народові, братерська солідарність звучали в полум'яних виступах представників тисяч учасників цих мітингів. Разом з усім культурним світом вони від імени трудящих країни Рад заявили:

— Геть брудні руки фашистських мерзотників від іспанського народу!

ПРЕЗИДЕНТОВІ ІСПАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ *гр-ну АСАНЬЯ*, ГОЛОВІ РАДИ МІНІСТРІВ ІСПАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ *гр-ну ХІРАЛЬ*

Трудящі столиці Радянського Союзу, міста Москви, які зібралися на мітингу в кількості 120 тис. чол., висловлюють свою братерську солідарність з іспанським народом, який героїчно обороняє демократичну республіку і незалежність своєї батьківщини проти заклоту фашистських генералів, найзліших ворогів іспанського народу, агентів італійського та німецького фашизму.

Трудящі Москви висловлюють тверду впевненість, що при міцності єдиного народного фронту іспанський народ вийде повним переможцем у своїй благородній героїчній боротьбі проти фашистських катів і їх іноземних заступників.

Трудящі Москви звертаються до трудящих Радянського Союзу з закликом організувати збір коштів до фонду допомоги бійцям Іспанії, які із зброєю в руках обороняють іспанську демократичну республіку.

Хай живе воля й незалежність Іспанії!

Хай живе демократична республіка Іспанії!

Геть кривавий фашизм!

Голова мітингу Микола Швернік.

(Всесоюзна центральна рада професійних спілок СРСР).

Члени президії мітингу: Петро Макаров (завод „Серп и молот“).

Емілія Бистрова (фабрика „Новая Заря“), Олександр Фадеев (Спілка радянських письменників СРСР), Олександр Ферсман (Академія наук Союзу РСР).

МІТИНГ СОЛІДАРНОСТІ ТРУДЯЩИХ СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

Людські потоки лилися до центра Києва з усіх кінців міста. Ішли колони демонстрантів, — робітники, службовці, інтелігенція, ішли цілі сім'ї. На сотнях транспарантів — слова гніву і перестороги на адресу фашистських бандитів. На лісі червоних прапорів — палкі лозунги підтримки революційної боротьби трудящих Іспанії!

Гримлять бойові марші, крокують тисячі людей. Стадіон „Динамо“ швидко заповнюється. Уздовж майдану простяглися довгі полотнища.

— Хай живе єдиний народний фронт Іспанії!

— Геть фашистських провокаторів!

30 тисяч трудящих столиці України Києва зібралися на загальноміський мітинг.

Вступною промовою представник Обласної ради професійних спілок Київщини тов. Трипольський відкриває мітинг. Він говорить про той величезний інтерес до подій в Іспанії, який виявляють трудящі України і всього СРСР.

— Ми вітаємо героїчну боротьбу іспанського народу за волю, за незалежність, проти фашистських варварів.

— Ми з вами, відважні революціонери Іспанії. Ми допоможемо вам морально і матеріально.— Останні слова промовця зливаються з гарячими оплесками.

Для ведення мітингу учасники його одногласно обирають президію.

З великою увагою вислухують присутні промову тов. Попова про події в Іспанії, про героїчну революційну боротьбу проти фашистських білобандитів.

Над стадіоном у цей вечір десятки разів зривалися оплески. Виступали з запальними промовами робітники київських підприємств, юнаки, академіки, письменники, артисти. Вони передавали палкі слова привіту від своїх підприємств, заводів, організацій іспанському народові, який відважно бореться проти фашистської реакції.

Наприкінці мітингу учасники його одностайно приймають звернення до керівників уряду народного фронту Іспанії.

Підноситься вгору ліс рук. Під звуки „Інтернаціоналу“ мітинг оголошується закритим.

ПРЕЗИДЕНТОВІ ІСПАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

гр-ну АСАНЬЯ,

ГОЛОВІ РАДИ МІНІСТРІВ ІСПАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

гр-ну ХІРАЛЬ

Трудащі столиці Радянської України — м. Києва, зібравшись на загально-міський мітинг в кількості 30 тис. чоловік, шлють палкий братерський привіт героїчному іспанському народові, який мужньо захищає незалежність своєї батьківщини і свою демократичну республіку від нападу фашистських заколотників, залякати ворогів іспанського народу, агентів італійського та німецького фашизму.

Ми підносимо голос протесту та обурення проти підлоти німецьких та італійських фашистів — цих зарекомендованих паліїв і вбивць, гнобителів усякої культури й свободи, які поспішають на допомогу іспанським фашистам, щоб потопити в крові славний іспанський народ, його незалежну демократичну республіку і розпалити нову світову війну.

Трудащі Києва висловлюють свою братерську солідарність з іспанським народом і твердо впевнені в тому, що, об'єднавши всі свої сили в єдиному міцному народному фронті, іспанський народ розіве наголову фашистських заколотників і вийде переможцем у своїй героїчній боротьбі проти найлютіших ворогів народу і культури — фашистських катів і їх італійських та німецьких натхненників.

Ми звернулись з закликом до всіх трудящих України про збір коштів на допомогу бійцям народного фронту Іспанії, що ведуть героїчну боротьбу проти фашистських заколотників.

Трудащі столиці Радянської України разом з озброєним іспанським народом проголошують:

Смерть кривавому фашизмові, найзлішому ворогові людства й культур!
Хай живе іспанський народ і його незалежність!
Хай живе демократична республіка Іспанії!

Президія мітингу:

Мирошниченко (Рада професійних спілок України), Кулішов, Трипольський (Обласна рада профспілок), Ізраїлевський, Шумов (Червонопрапорний завод), Марін, Перковський (завод „Більшовик“), Шевелев („Ленкузня“), Фонарьова (8 взуттєва фабрика), Івженко (Судноремонтний завод ім. Сталіна), Богомолец (президент Академії наук УСРР), Микитенко (Спілка радянських письменників України), Меєрхольд (народний артист республіки), Федченко (Книжкова фабрика), Шумський (заслужений діяч мистецтва), Яковчук (від молоді), Собко (агроном).

5 серпня 1936 року

ДОПОМОЖЕМО НАШИМ ІСПАНСКИМ БРАТАМ

4 серпня ввечері в міському саду ім. Постишева відбувся багатотисячний мітинг трудящих Харкова, присвячений іспанським подіям.

Академік Соколовський, проф. Супруненко, робітник ХПЗ Кудінов, „Серп і молот“ — Ємельяненко, „Світло шахтаря“ — Кайчук, Велозаводу — Фрейденберг та інші палко вітали героїчних іспанських робітників і закликали трудящі маси Харкова подати цим мужнім борцям економічну допомогу.

Найяскравішою була промова старого робітника ХПЗ Кудінова. Ось її зміст:

Ми живемо в щасливі часи і справедливо пишаємось тим, що наша держава завоювала найбільшу свободу в світі, але ми не можемо залишатись спокійними. Тривожні звістки приходять до нас зза кордону. Нашого брата — робітника, трудяшого Іспанії, в місцевостях, захоплених фашистами, розстрілюють, вішають, а на допомогу місцевим розбійникам фашистські Німеччина й Італія надсилають свої війська, свої судна, свої літаки. Світова контрреволюція зловтішається, вона сподівається тут успіхів, але бреше проклята.

Згадаймо свій багатий досвід. Ми, старі кадровики, в напружених боях вигнали геть банди всіх Краснових, Денікіних, і нам у боротьбі з старим світом допомагали наші брати зза кордону. Допомагали вони не тільки в роки громадянської війни. Коли 1905 — 12 рр. пролетарі паровозного заводу довгими місяцями страйкували, голодуючи, позбавляючи себе найпотрібнішого, боролись за свої права, вони одержували грошову допомогу зза кордону від робітників Англії, Франції. Ці гроші давали нам не тільки хліб, а й натхнення, волю до перемоги.

Так ми повинні діяти й сьогодні, допомагаючи іспанським братам по класу. Адже вони, захищаючи свою справу, борються проти паліїв світової

війни. Фашистська наволоч вперто точить зуби, готуючись наскочити на нас, стерти великий СРСР з лиця землі.

— Про це не можна забувати ні на хвилину,— каже наприкінці своєї промови т. Кудінов.— Ми міцні, як ніколи. Наша партія, великий рідний Сталін ведуть нас широким шляхом, і коли треба буде, ми всі, старі й молоді, скажемо: Йосифе Віссаріоновичу, дай нам гвинтівку, гостру зброю, і ми битимемо ворога, впертого фашистського ворога на смерть.

Хай живе наш дорогий великий Сталін!

ПРЕЗИДЕНТОВІ ІСПАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ — АСАНЬЯ, ГОЛОВІ РАДИ МІНІСТРІВ — ХІРАЛЬ

Трудащі м. Харкова, зібравшись на свій міський мітинг, шлють палкий привіт іспанському народові, що героїчно обороняє свою свободу від фашистів — паліїв війни.

Ми вітаємо уряд народного фронту, який правильно зрозумів, що врятування незалежності батьківщини — в озброєнні всього народу, в об'єднанні всіх демократичних сил країни для боротьби з фашизмом.

Ми певні, що іспанський народ вийде переможцем із тої боротьби, яку він провадить, відстоюючи справу свободи і миру.

Привіт мужньому іспанському народові!

Привіт урядові народного фронту!

Президія мітингу.

Ухвалено на загальноміському мітингу
трудящих Харкова 4 серпня 1936 року.

МІТИНГ ПИСЬМЕННИКІВ ХАРКІВЩИНИ

3 серпня при Харківському обласному правлінні СРПУ відбувся мітинг письменників Харківщини, присвячений останнім подіям в Іспанії.

У резолюції, ухваленій на мітингу, письменники заявляють, що вони приєднуються до голосу трудящих мас Радянського Союзу й протягують руку братерської допомоги героїчному, відважному народові Іспанії. Після мітингу відбулося збирання коштів.

Письменники висунули ініціативу про організацію в харківських газетах літературних сторінок, присвячених революційній боротьбі іспанського народу проти фашизму.

ПИСЬМЕННИКАМ ГЕРОЇЧНОГО ІСПАНСЬКОГО НАРОДУ

Письменники Радянського Союзу шлють палкий бойовий привіт письменникам героїчного іспанського народу, який із зброєю в руках б'ється проти фашистських заколотників і вбивць. Іспанські революційні письменники самовіддано боролися пером проти попівщини, мракобісся, фашистського варварства. Коли темні сили реакції виступили для того, щоб поневолити

народи Іспанії, літератори змінили перо на гвинтівку,— вони показують приклад того, як треба обороняти народ і культуру.

Хай живуть озброєні іспанські робітники й селяни!

Хай живуть їх мужні сина, революційні письменники!

Хай прийде їх близька славна перемога!

З доручення правління Спілки радянських письменників СРСР:

Гасем Лагуті

Всеволод Іванов

Володимир Ставський

СПІВЦЯМ ІСПАНЬСЬКОГО НАРОДУ

Письменники квітучої України висловлюють братерську солідарність з героїчним народом Іспанії, що мужньо захищає свою волю й незалежність своєї батьківщини від фашистських катів — агентів німецького й італійського імперіалізму, і шлють палкий привіт славним співцям іспанського народу — письменникам, які змінили перо на гвинтівку й стали грудьми проти чорної навали фашистських генералів.

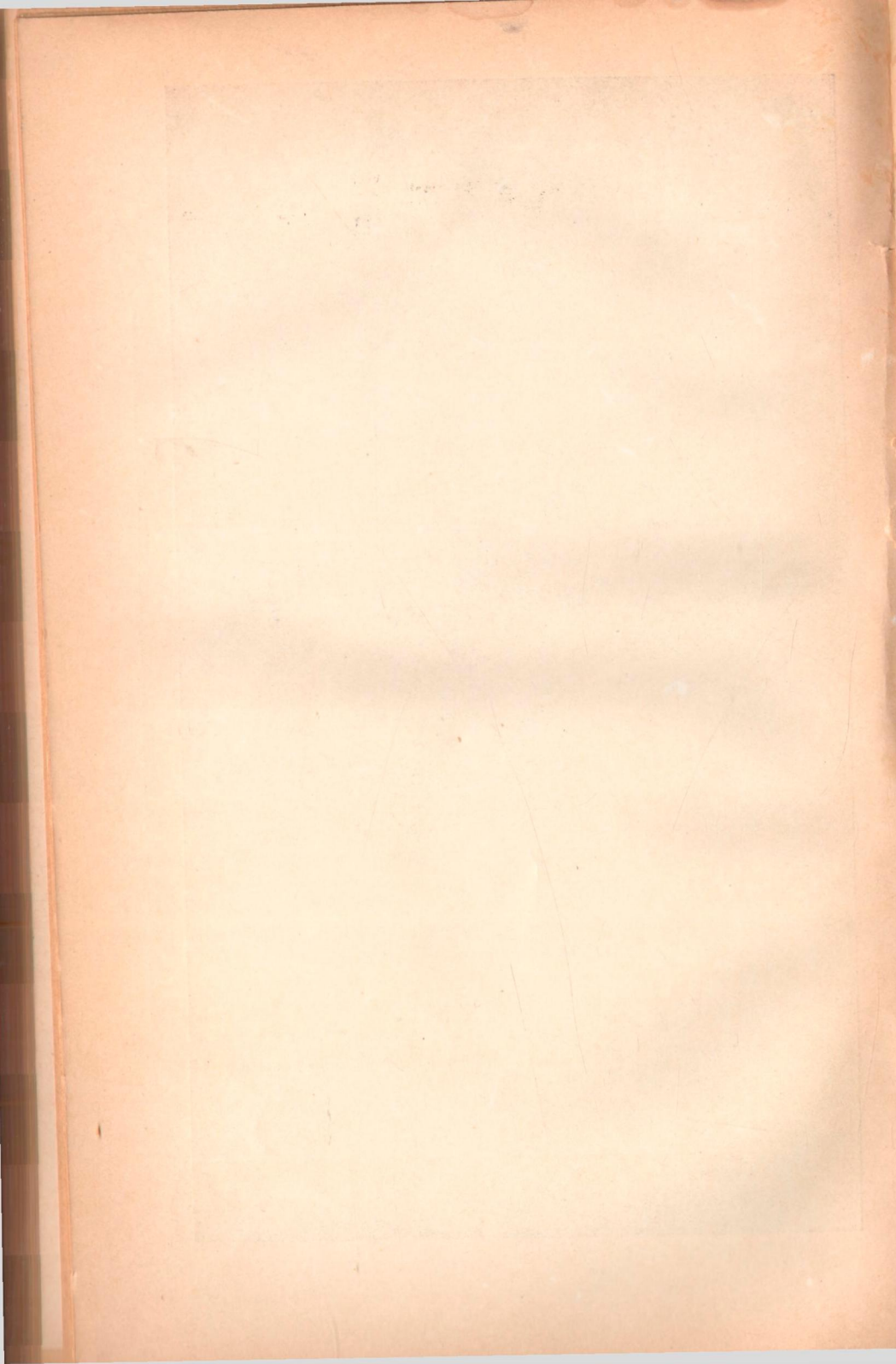
Висловлюємо тверду певність у тому, що іспанський народ швидко вийде переможцем у своїй справедливій боротьбі.

Гордимся мужністю, відвагою й відданістю своєму народові братів по перу — іспанських революційних письменників.

Правління Спілки Радянських
Письменників України.

Мітинг в саду ім. Постишева (Харків), присвячений іспанським подіям.

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

РАДЯНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ УКРАЇНИ У СЕКРЕТАРЯ ЦК КП(б)У
тов. М. М. ПОПОВА

В останніх днях липня секретар ЦК КП(б)У тов. М. М. Попов прийняв групу радянських письменників України. На прийомі були присутні тт. Ан. Сенченко, Павло Тичина, Іван Микитенко, Петро Панч, Іван Кириленко, Андрій Головка, Іван Кочерга, Іщик Фефер, Леонід Первомайський, Максим Рильський, Олександр Копиленко, Микола Бажан, Хаїм Гільдін, М. Тардов, Павло Усенко, Іван Ле, Анатоль Пятяк, Аркадій Любченко, Яков Городской, Ніколай Ушаков, Давід Гофштейн, Самійло Шупак, Сава Голованівський, Микола Терещенко, Віталій Чигирин, Микола Булатович, Іван Гончаренко.

У всьому вступному слові М. М. Попов розгорнув перед присутніми картину досягнень соціалістичного будівництва в цілому Радянському Союзі і зокрема на Україні. Розкривши ті умови й процеси, які ведуть до дальшого зростання заможності трудящих нашої батьківщини, тов. Попов розповів про величезне підвищення культурного рівня всіх народів Радянського Союзу і поставив перед радянськими письменниками важливі завдання.

Тов. М. М. Попов цікавився, що роблять письменники до ХХ роковин Жовтня, які проблеми збираються вони розв'язати в своїх наступних творах, як посувається їхня робота, що перешкоджає їм працювати. Відзначивши очевидні досягнення української радянської літератури, правильно оцінені ЦО партії „Правдою“, тов. Попов одночасно рішуче застерігав радянських письменників від

самозаспокоєння та спочивання на лаврах.

Треба звернути особливу увагу українських письменників на висвітлення в художніх творах історії боротьби українського народу за своє соціальне й національне визволення.

Недостатньо ще відбита в творах радянських письменників і героїка громадянської війни на Україні, зокрема боротьби проти німецької та польської окупації.

Наша країна рясніє героїчними ділами, їх творять наші робітники, стахановці заводів і колгоспних ланів. Показати героїв соціалістичного будівництва, в художніх образах відбити зростання нової людини — це теж одне з основних завдань радянських письменників.

Тов. Іван Ле розповів, як він працює над історичною трилогією „Україна“, і звертає увагу на потребу більшої колективності в роботі письменників.

Тов. Іван Кириленко розповів про нові процеси, які відбуваються в літературі, зокрема вказав на підвищений інтерес серед письменників до історичної тематики та до тем про громадянську війну. Наш читач виріс, вимоги його чимдалі підвищуються, а ми іноді в своїх творах припускаємо вирази й окремі слова, які залишилися нам у спадщину від поміщицької та буржуазної літератури, забуваючи про те, що це знижує гідність соціалістичної людини.

Тов. Олександр Копиленко розповів про свої враження від подорожі по колгоспах, про квітучих дітей

нашої країни та про свій намір написати до ХХ-річчя роман про творчий неспокій людини нашої країни. Копиленко радив своїм товаришам письменникам не засиджуватися в квартирах, а частіше бувати в колективах, на заводах, у школах, вивчати й відтворювати славетних людей нашої країни.

Тт. Рильський, Любченко, Бажан та Головка розповіли про добрі умови, які партія створила для радянських письменників України. У наш час, — каже тов. Рильський, — писати і легко й тяжко. Легко тому, що жодна країна в світі не дає такої творчої насаги, не створює таких прекрасних умов для письменників, які маємо ми в Радянському Союзі, а тяжко тому, що кожний відчуває величезну відповідальність за свою роботу перед мільйонами читачів, перед партією, які пильно, повсякденно піклуються про наших письменників.

Тов. Петро Панч та М. Тардов розповідали про свою роботу над показом громадянської війни на Україні. Тов. Панч поставив питання про стильові шукання в українській літературі, про творчі дерзання письменника.

Тт. Фефер і Гільдія розповіли про творчу роботу єврейських письменників на Україні, про незадовільний стан критики єврейської літератури та про недостатню увагу до виховання молодих кадрів.

Наприкінці обговорення виступив голова правління СРПУ А. Г. Сенченко, який підсумував обговорення і поставив ряд питань, які треба розв'язати, щоб підготовка до ХХ-річчя Жовтня проходила ще успішніше. Тов. Сенченко, зокрема, поставив питання про те, щоб наші театри збільшили увагу до сучасних радянських драматургів.

Траплялися випадки, коли театр брав п'єсу драматурга, готував її до постанови і, не довівши роботу над п'єсою до кінця, відмовлявся її ставити.

У приквітцевому слові тов. Попов, відповідаючи на запитання, з задоволенням відмітив дружню, товариську атмосферу, яка відбилась у виступах на нараді. Це свідчить про значний крок вперед у справі консолідації наших письменників. Тов. Попов також відмітив значне поліпшення умов для творчої роботи письменників. Цен-

тральний Комітет зробить усе, що в його силах, для того, щоб надалі конкретно допомогти письменникам у їх творчій роботі, і висловив впевненість, що українська радянська література справиться з тими величезними завданнями, що перед нею стоять.

Відвідання Києва Гасемом Лагуті і Клімковичем. В першій половині серпня столицю України відвідали відомий поет — відповідальний секретар правління Спілки радянських письменників СРСР — орденосиць т. Гасем Лагуті та голова Спілки радянських письменників Білорусі т. Клімкович.

На вокзалі гостей зустрічали голова правління Спілки радянських письменників України Антон Сенченко і член правління Петро Панч.

Гості пробули в Києві близько десяти днів. Мета приїзду — ознайомлення з готуванням українських письменників до двадцятиріччя Радянської влади і з їхньою роботою над створенням монументального збірника „Дві п'ятирічки“.

Видання українського фольклору. ЦК КП(б)У доручив Державному літературному видавництву розпочати роботу над виданням українського фольклору. До цього видання за постановою ЦК мають ввійти: українські народні пісні, думи, казки, прислів'я, приповідки, загадки, народне образотворче мистецтво — вишивки, килими, розписи на стінах, кераміка, різьбярство. Видання розраховано на 10 — 12 томів. Для укладання і редагування цього видання ЦК КП(б)У виділив редакційну комісію в складі тт. Затонського, Дзеніса, Хвилі, Топчієва, Дитюка, Червоного і Чередник.

Зустріч письменників з учителями. В актовому залі Київського державного університету відбулася зустріч радянських письменників тт. Аркадія Любченка, Миколи Терещенка, Зінаїди Тулуб, Віталія Чигириня та Анатолія Пятяка з слухачами курсів підвищення кваліфікації викладачів — учителями середніх шкіл України.

Після короткого слова заступника директора курсів письменник Арка-

дій Любченко ознайомив присутніх з творчими планами письменників до ХХ-річчя Жовтневої революції. Особливий наголос промовець зробив на важливості тісного зв'язку майстрів слова з учителями та закликав їх допомогти радянським письменникам у збиранні фольклору.

Тепло зустріли присутні тт. Миколу Терещенка, Анатолія Пятяка, Віталія Чигирива та Зінаїду Тулуб, що читали свої твори.

Творчий вечір Петра Панча в Лубнах. В Лубнах відбувся творчий вечір — диспут Петра Панча, вшаштований районною центральною бібліотекою з приводу роману „Облога ночі“. На диспут був запрошений автор, який і взяв участь у ньому. Районна газета „Червона Лубенщина“ присвятила розглядові творчості Петра Панча спеціальну сторінку. Диспут притяг численний актив міста (студенти педтехнікуму, учні шкіл, робітники з підприємств). Передові читачі взяли активну участь в обговоренні роману. В їхніх виступах були досить цікаві вказівки для автора з приводу характеристики героїв, виведених в романі. Крім того, з докладним критичним розбором виступив т. Є. Адельгейм, що також прибув на диспут з Києва.

Літературні дні в колгоспних таборах. Масовим явищем стало на селі колективне читання художніх творів по бібліотеках, колбудах, бригадах, таборах і на квартирах стахановців соціалістичних ланів. За останні місяці по селах Вовчанського району проведено понад 400 колективних читань художніх творів. Опрацьовано „Підняту цілину“ М. Шолохова, „В массы“ М. Горького, „Аванпости“ Ів. Кириленка, „З минулого“ П. Постишева. В колгоспі села Волохівки один з літературних вечорів був присвячений обговоренню твору Миколи Островського „Як гартувалася сталь“. Велику доповідь про життєвий шлях письменника-орденоносця зачитав учитель Довбиш.

З ініціативи комсомолу в ряді районів Харківщини тепер широко практикують літературні дні в таборах. Такі дні вже відбулися в колгоспах Чернухівського, Красноградського, Миргородського, Чутівського, Краснокутського, Тростянецького районів.

Обговорюють твори класиків і радянських письменників. У Чернухівському районі, після літературних днів, відбулася районна конференція колгоспних читачів. На ній детально обговорювали оповідання П. Постишева „Талка“ і „Горе Марфи“. В Лозівському та Миргородському районах готуються до Шенченківської колгоспної конференції. Миргородська комсомольська організація провела Шевченківську конференцію в сусідньому В.-Багачанському районі, в селі Мар'янівці, де один час жив і писав Шевченко.

Нова п'єса О. Корнійчука. Олександр Корнійчук закінчує нову п'єсу „Банкір“. П'єсу ставитиме Московський художній академічний театр ім. М. Горького. В театрі були вже прочитані перші акти. Дальша робота над п'єсою проходить у тісному контакті між драматургом і театром. По закінченні цієї п'єси О. Корнійчук почне роботу над новою п'єсою до 20-річчя Жовтня.

Збірка творів Карпенка-Карого. Накладом Держлітвидаву незабаром вийде збірка творів українського драматурга-класика Ів. Карпенка-Карого. В збірці п'єси: „Бурлака“, „Мартин Боруля“, „Не так пани, як підпани“, „Хазяїн“, „Суєта“. До п'єс додані примітки.

Пушкінський вечір у Кривому Розі. В парковій культури та відпочинку імені „Правди“ Криворізький МК ЛКСМ організував і провів літературний вечір, присвячений славетному російському поетові Пушкіну. Доповідь про творчість поета прочитав доцент Криворізького педагогічного інституту т. Аврамов.

Пушкінський вечір у колбуді. В Олевську, в районному будинку колективіста відбувся великий вечір, присвячений життю і творчості А. С. Пушкіна. Лекція про великого поета супроводилася художнім читанням уривків із кращих творів його. У районній бібліотеці організована виставка творів Пушкіна.

Пушкінська виставка. В Миколаєві відкрито Пушкінську виставку. Виставку організовано літера-

турною кафедрою педагогічного інституту. Мета виставки — ознайомити широкий кола міста й району з літературною діяльністю та життям великого поета Александра Пушкіна.

Виставка має цікаві відділи: епоха Пушкіна та його літературне оточення, вплив Пушкіна на поезію XIX та XX століть тощо. На виставці добре налагоджено консультативну роботу. Члени літературної кафедри читають спеціальні лекції, подають відповіді на запитання екскурсантів.

Виставка користується значним успіхом.

Переклади творів Пушкіна українською мовою. Понад двадцять поетів і письменників Радянської України працюють над перекладами творів А. С. Пушкіна на українську мову. Видання їх в основному зосереджено в Державному літературному видавництві, яке має до пушкінського ювілею випустити ряд книг з прози та лірики поета. Проте справа з перекладами посувається надто повільно, і в портфелі видавництва ще немає всіх перекладів творів, які були заплановані до видання. В зв'язку з цим пушкінський комітет надіслав до всіх письменників, що працюють над перекладами А. С. Пушкіна, листа за підписом тов. Затонського, в якому накреслюються заходи до прискорення справи з перекладами.

Стан з перекладами на сьогоднішній. Поет Максим Рильський закінчив переклад творів А. С. Пушкіна: „Початок казки“, „Казка про Балду“, „Бенкет під час чуми“. Переклад М. Рильського „Мідний вершник“, Держлітвидав випустив окремою книжкою. М. Рильський вже переклав „Євгенія Онегіна“. Тепер М. Рильський перекладає „Моцарт і Сальєрі“ та ряд поезій. Поету „Полтава“ перекладає С. Голованівський, „Цигани“ і Кавказького бранця“ В. Сосюра, „Бориса Годунова“ Петрушевський. Напередодні закінчення поеми „Руслан і Людмила“ (перекладає М. Терещенко), Є. Фомін переклав „Бахчисарайський фонтан“, Свідзінський „Русалку“, Петрушевський „Казку про царя Салтана“ і „Казку про мертву царівну“.

Лірику А. С. Пушкіна перекладають поети П. Тичина, Л. Первомайський,

М. Йогансен, Т. Масенко, Ст. Крижанівський, М. Булатович, Михайлюк, Малишко, Є. Фомін та ін.

Держлітвидав здав до друку казки Пушкіна в перекладах М. Рильського і Петрушевського. Протягом року вийдуть дві трикнижки лірики Пушкіна. Окремими книгами будуть випущені „Капітанська дочка“, „Дубровський“ і „Повість Белкіна“ в перекладах Бориса Ткаченка.

Дитвидав України намітив видати до ювілею ряд перекладів з А. С. Пушкіна для дитячого читача. Для дітей молодшого віку видавництво випустить казки Пушкіна в перекладах М. Рильського, Петрушевського та М. Терещенка, для ребят старшого шкільного віку окремі твори А. С. Пушкіна вийдуть російською мовою за редакцією проф. О. Білецького. Ряд видань дає видавництво „Молодий більшовик“.

Державне видавництво Молдавської АСРР та державне грецьке видавництво „Комуніст“ (Маріуполь) видають переклади А. С. Пушкіна молдавською і грецькою мовами. Чимало перекладів єврейською, польською і болгарською мовами випускає Нацменвидав.

Пушкінський комітет УСРР під головуванням наркома освіти УСРР тов. В. П. Затонського, який керує підготовкою пушкінського ювілею на Україні, доручив Інституті літературознавства Академії наук УСРР провести спеціальні наукові дослідження про Пушкіна і вплив його творчості на розвиток української літератури.

Святкування пушкінського ювілею намічено широко провести по всіх театрах, кіно, музеях, мистецьких закладах, вишах, школах, бібліотеках, клубах, парках культури й відпочинку тощо.

По бібліотеках України організуються виставки, присвячені життю й творчості поета. Всі місяця на Україні, де колись проживав А. С. Пушкін, відзначаються прикріпленням відповідних меморіальних таблиць. Пушкінський комітет УСРР поставив перед Київською міською радою питання про найкраще впорядкування пушкінського парку в Києві.

На батьківщині Т. Г. Шевченка. Заходами Київського обласного від-

ділу народної освіти реконструйовано садиби, де народився і жив Т. Г. Шевченко — в селах Моринцях і Шевченкове (кол. село Кирилівка), Вільшанського району.

Обидві садиби огорожено стильним парканом, розбито клумби, газони, квітники, доріжки й алеї. Біля входів — мармурові меморіальні дошки: в с. Моринцях з написом „В цій садибі 9 березня (25 лютого за старим стилем) 1814 року народився в родині кріпака великий український поет революціонер - демократ Тарас Григорович Шевченко“; в с. Шевченкове з таким написом — „В цій садибі прожив біля 14 років свого кріпацького дитинства великий український поет

революціонер - демократ Тарас Григорович Шевченко“.

В селі Шевченкове мають збудувати будинок - музей, де буде експоновано кріпацьке село часів Шевченка, сучасне соціалістичне село і матеріали про роль літературної спадщини поета - революціонера у розвитку української соціалістичної культури.

В будинку - музеї буде влаштовано лекційний зал, бібліотеку, читальню. Пам'ятник Шевченкові в цьому селі реставровано. Льох, який зберігся з часів Шевченка, відбудовано.

В селі Моринцях організовано стаціонарну виставку, присвячену життю і творчості великого поета.

ТЕАТР

Українські театри на гастролях. Ряд українських театрів провів гастролі за межами УСРР, одвідавши братні республіки СРСР. В Москві гастролював Харківський театр юного глядача, запорізький театр ім. Заньковецької, в Ленінграді — дніпропетровський театр ім. Шевченка, у Вітебську і Мінську — харківський театр ім. Шевченка і Тбілісі — театр ім. Франка. Скризь гастролі пройшли з великим успіхом. Преса дала найпозитивнішу оцінку роботі українських театрів.

Харківський театр ім. Шевченка готується зараз до виступу на міжнародному театральному фестивалі, що відбудеться у вересні цього року. На фестивалі театр покаже „Загибель ескадри“, „Платон Кречет“ і прем'єру — п'єсу Кропивницького „Дай серцю волю — заведе в неволю“.

Нарада працівників драматичних театрів України. Директори, мистецькі керівники, драматурги, актори, художники, композитори, працівники театрів і театральної ділянки столиці та периферії — такий склад учасників української творчої театральної наради, що відбулася в Києві.

В своєму вступному слові начальник Українського управління мистецтв тов. Андрій Хвиля говорив про її завдання.

— Тут зібралися команди театрального фронту. Кілька років тому на театральній нараді в Харкові

в основному точилася боротьба між справжніми представниками радянського театру і націоналістом Курбасом та його камарильєю. На сьогодні перед нами стали нові завдання. Фронт націоналістів розгромлено, вони зазнали поразки, український радянський театр творчо зріс, і тепер прийшов час обговорити його далішні шляхи, як і шляхи театрів національних меншостей в УСРР, визначити мистецьку діяльність театральних закладів у нових умовах, відповідно до тих вимог, які до них ставляться.

Спинившись на підсумках минулого сезону, тов. Хвиля підкреслює, що значна частина театрів складала свій репертуарний план похапцем, майже на початку сезону. Не приділялось уваги п'єсам світової класики, недостатньо використовувалась українська класична спадщина.

Довше зупинився тов. Хвиля на визначенні розуміння народного мистецтва в театрі. Він ставить перед театральними працівниками практичні вимоги про глибше вивчення матеріалу, над яким вони працюють, піднесення якості театральної продукції, боротьбу за художнє лице театру, використання української класичної спадщини, фольклору.

Промовць закликав працівників театру висловитись конкретно про наступну роботу, порядком критики й самокритики визначити хибі театрального фронту та сміливо старити

найпекучіші проблеми театрального сьогодня.

Заступник начальника Українського управління мистецтв тов. Соболев зробив доповідь про перспективи наступного театального сезону.

У дебатах по доповідях виступили: художній керівник театру ім. Фраяка народний артист республіки Гнат Юра, художній керівник столичного театру російської драми тов. Вершилов, засл. артист республіки тов. Мар'яненко, народна артистка республіки Борисоглабська (театр ім. Франка), художній керівник театру ім. Заньковецької засл. арт. республіки т. Романицький, тов. Булгаков (Дніпропетровщина), Деева (художній керівник столичного ТЮГ), тов. Шраменко (директор столичного драматичного інституту), т. Дубровський (харківський театр Революції), Є. Лойтер (художній керівник одеського єврейського театру), т. Сумароков (художній керівник польського державного театру), т. Лішанський (театр Червоної армії) і т. Шостацький (одеський театр Революції).

Промовці ділилися досвідом роботи, зупиняючися на вузлових питаннях роботи театрів (репертуар, готування кадрів, піднесення якості вистав, використання української драматургічної спадщини і народного фольклору).

В перший день наради перед закінченням ранкового засідання з глибокою змістовною промовою виступив голова драматургічної секції СРПУ тов. Іван Микитенко. Він говорив про підвалини радянського мистецтва, прийнятого оптимістичною філософією пролетаріату, про великі нині вимоги до драматурга, режисера і актора, загалом до усього мистецтва театру, про організацію глибокого зв'язку драматурга з режисером і театром.

До виступу драматурга Івана Микитенка учасники наради більше зв'язували про роботу своїх театрів, інформували про наступну діяльність, обміжувались констатацією ряду неформальностей в театральному житті. Після ж виступу т. Микитенка, який поставив ряд проблем драматургії і театру сьогодняшнього дня, промовці почали висувати творчі питання, ставлячи їх по-новому. В своїх виступах тт. Іскандер, Колелевич, Іваненко, Ткаченко, Борщагівський, Грудина, засл. арт. Бучма, Бортник, Воловик,

засл. арт. І. Юхименко та інші загострили увагу наради на найпекучіших питаннях творчого життя театру.

Говорячи про досвід минулої роботи, вони одноставно в центр уваги ставили такі питання, як добір, готування і організація репертуару, готування кадрів, піднесення якості театральних вистав, використання української драматургічної спадщини, народного фольклору тощо. Найактуальнішими питаннями були—проблема кадрів і виховання молоді та піднесення якості мистецької роботи, театральної культури. Про це говорили майже всі промовці, подаючи конкретні приклади відставання театральної ділянки роботи.

Поруч питань творчого порядку, зачіпалися й справи правильної організації театального господарства.

На нараді з великою промовою виступив зав. відділу культури ЦК КП(б)У тов. Червоний.

В прикінцевому слові начальник Українського управління в справах мистецтв при РНК УСРР тов. А. Хвиля підсумував чотириденну роботу наради, закликавши її учасників розгорнути роботу на місцях над піднесенням мистецтва українського радянського театру і творення найвищих мистецьких якостей, щоб прийти до роковин Жовтневої революції з новими досягненнями в театрі, гідними досягнень в інших галузях соціалістичного будівництва.

Нарада надіслала привітання секретарям ЦК КП(б)У тт. С. В. Косіору і П. П. Постишеву, голові ЦВК УСРР т. Г. І. Петровському, голові РНК УСРР т. П. П. Любченку, французькому письменникові Андре Жіду з нагоди його приїзду на Україну і народному артистові-орденоносцю П. К. Саксаганському.

Літній театральний сезон у Харкові. Цього року харківський глядач протягом літнього театального сезону ознайомився з роботою театрів Москви і Ленінграда. Гастролі московського музичного театру ім. Нєміровича-Данченка і ленінградського театру під керівництвом Радлова були визначною подією в культурному житті міста. Глядач індустриального міста Харкова бачив кращі оперні постанови червоної столиці СРСР: „Тихий Дон“, „Травіату“, а у виконанні

ленінградців—безсмертні твори Шекспіра „Отелло“ і „Ромео і Джульєтта“.

Цікавими були також і гастролі московського театру під керівництвом Сімонова, який показав інсценізацію „Піднятої цілини“ за романом Шолохова.

В серпні в Харкові гастролював державний московський циганський театр „Ромен“. Театр показав такі п'єси: „Цигани“, „Кармен“, „Життя на колесах“, „Табір у степу“ і інші.

Колгоспні театри київської області готуються до осінньо-зимового сезону. Підбираються нові кадри, посилюється керівництво театрами. На головного режисера першого колгоспного театру запрошено т. Вонтера;

керівництво п'ятим колгоспним театром естради й опери доручено режисерові Сичевському.

Театри готують до нового сезону великий репертуар сучасних і класичних п'єс. Перший театр покаже в колгоспах Київщини „Далеке“ Афіногенова, „Насвітавку“ Суходольського, „Наталку-Полтавку“, „Запорожець за Дунаєм“. Другий колгоспний театр готує „Лес“ Островського, „Сорочинський ярмарок“; третій драматичний театр включив до свого репертуару „Ревизор“ Гоголя, „Аристократи“ Погодіна, „Хлопчик“ Данієля. Четвертий театр поставить в новому сезоні „Платон Кречет“ Корнійчука, „Коварство й любов“ Шіллера, „На дне“ Горького.

КІНО

Новий історичний фільм. В Білій-Церкві закінчено кінознімання ряду кадрів великого художнього історичного фільму „Соловей“ (назва умовна). Сценарій фільму написаний за повістю відомого білоруського письменника Бядулі. Це буде велике кінополотно про селянські революційні заворушення, які відбулися у Білорусі на початку XIX століття.

Основна тема фільму—повстання білоруських селян-кріпаків проти польських магнатів. Паралельна тема—показати експлуатацію духовних цінностей народу, народні таланти, які загинули, не розквітаючи, в країні царських сатрапів і держиморд. (Головний герой фільму надзвичайно талановитий співак).

Сценарій фільму написаний автором повісті—письменником Бядулею та сценаристом Таубе. Режисер фільму—Аршанський, головний оператор—Іванов.

У головних ролях знімаються видатні кіноактори. Пана Вашемирського грає народний артист республіки В. Гардін, пана Валдівського—засл. арт. Кострічкін, в ролі панни Ядвіги арт. Стрелкова (відома нам по картині „Веселі ребята“). Солов'я грає актор Ленінградського театру юного глядача Кадочников, в ролі кріпачкої актриси Ганки—артистка Московського малого театру, комсомолка Арді.

Чому обрано для знімання саме Білу-Церкву?

Тому, що такого парку, як „Александрія“ в Білій-Церкві, немає ніде більше ні в Білорусі, ні на Україні. Цей парк, що знаходиться в колишньому маєтку графів Броніцьких, є один з найцікавіших парків польських магнатів початку XIX століття. У парку проведено знімання масових сцен. Крім того, під Білою-Церквою надзвичайно мальовнича річка Рось та її береги.

Кіноекспедиція зняла кадри повернення Солов'я на батьківщину із заслання, сцени розгрому селянами кріпаками маєтків польських магнатів та ін. До речі, у дворі білоцерківського райвиконкому збереглась стайня графині Броніцької, де жорстока поміщиця катувала своїх кріпаків. Ця стайня, майже не перебудована, фігурує у фільмі.

Цікавою буде сцена придушення повстання військами Олександра I (у фільмі яскраво підкреслюється ця історична цікава деталь, що повстання білоруських кріпаків проти польських магнатів придушували війська російського царя).

В масових сценах, заснятих експедицією, брало участь до 1000 колгоспників околиць колгоспів.

З 11 серпня експедиція продовжувала знімання фільму в Києві, в Голосіївському лісі. Тут також знята масові сцени: бій кріпаків з царським

військом, проїзд панни Ядвіги до своїх маєтків, магната Вашемирського тощо. Зокрема фасад великого палацу-замку спеціально збудовано недалеко Київської кінофабрики.

Кіноекспедиція „Білдержкіно“ пробула в столиці України до 1 вересня, після цього виїхала до Ленінграда для проведення павільйонних знімаль.

На екрани цей фільм вийде на початку 1937 року.

Керівники кіноекспедиції відзначають велику допомогу, надану їм з боку райпарткому, райвиконкому та місцевих колгоспів. Творчий звіт режисера про створення цього історичного фільму був заслуханий на пленумі райвиконкому.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

ПРО НАДАННЯ УКРАЇНСЬКОМУ ХУДОЖНИКОВІ МИКОЛІ ГРИГОРОВИЧУ БУРАЧЕКУ
ЗВАННЯ ЗАСЛУЖЕНОГО ХУДОЖНИКА УСРР

Постанова ЦВК і РНК УСРР

Центральний Виконавчий Комітет і Рада Народних Комісарів УСРР постановляють :

1. Відзначаючи багаторічну високохудожню працю видатного українського художника Миколи Григоровича Бурачека — надати йому звання заслуженого художника УСРР.

2. Видати премію тов. Бурачекові в розмірі 5.000 крб.

Голова Центрального Виконавчого

Комітету УСРР Г. Петровський

Голова Ради Народних Комісарів УСРР

П. Любченко

Секретар Центрального Виконавчого

Комітету УСРР М. Зіненко

Київ, 25 липня 1936 року.

Виставка образотворчого мистецтва України. В серпні в Харкові в приміщенні Української картинної галереї відкрито виставку, образотворчого мистецтва України. Серед експонатів — кращі твори українських художників, графіків, скульпторів. Після Харкова виставка буде показана в Москві.

На Паризьку виставку. Кустарно-промислові артлі Харківщини активно готуються до участі в міжнародній виставці „Мистецтво і техніка сучасного життя“, що відбудеться в наступному році в Парижі. Серед експонатів — оригінальні глечики, миски, блюдця, сорочки, рушники, килими, gobелени, меблі. Незабаром ці експонати будуть виставлені для огляду в Харкові, після чого їх надішлють до Москви для добору на Паризьку виставку.

Мозаїка XI століття. Київський Софіївський собор — видатний пам'ятник архітектури і мистецтва XI століття. Його збудував київський князь Ярослав Володимирович 1017—1037 рр.

За художнім обробленням Софіївського собору можна простежити побут і характер панівної верхівки початку XI століття. Мозаїка, яка тут збереглася, являє собою винятковий інтерес, бо мозаїки XI століття ніде в світі не збереглися.

Тепер ці фрески відкривають спід пізніше зроблених олійю малюнків. Протягом 1935—1936 рр. професор Юкін відкрив чудові зразки церковного й світського живопису.

Найбільший інтерес становлять для нас сюжети світського живопису: портрети сім'ї князя Ярослава, сценки полювання на звірів, птахів, коней, циркові вистави та ін. Надзвичайно цікава

тодішня техніка фрескового живопису. Ця техніка зовсім відмінна від сучасної. Майстри XI століття вміли так писати фрески, що вони збереглися аж до наших днів. Перевага ж її полягає в тому, що штукатурка на стіну не набивається, як це роблять тепер, а накладається в „накат“. Цей спосіб зберігає художній твір на довгі віки.

Недавно в соборі відкрито виключної краси фрески. Сила художньої передачі і сміливість пензля тут просто вражають. При надзвичайній бідності палітри (щось близької 8 тонів фарб) дана виключна гама кольорів і відтінків.

Особливий інтерес щодо сюжету являють фрески, на яких зображено циркову виставу. На цій фресці відображено музичні інструменти — ріжки, флейту, лютню, а також танцюрів, клоунів і скоморохів. Цікавий також часто повторюваний сюжет — прислужування панам. Характерна деталь: на релігійних сюжетах господарі зображені з німбами святих на голові, а прислужники — без німбів.

Софіївський собор відомий усьому світові. Ним цікавляться художники, вчені, архітектори, туристи й дослідники стародавнього візантійського живопису всіх країн.

НАУКА

Про організацію в Академії наук УСРР відділу суспільних наук. Рада народних комісарів УСРР задовольнила клопотання призначити Академії наук УСРР про організацію відділу суспільних наук. У зв'язку з організацією цього відділу вирішено ліквідувати УАМЛІН і передати його інституту й кадри до складу Академії наук.

На базі інститутів УАМЛІН утворюється при Академії наук УСРР інститут історії і інститут українського фольклору.

На базі інституту економіки УАМЛІН та інституту сільгоспеконотомії Наркомзему утворюється агро-економічний інститут при Академії наук УСРР.

На базі літературної комісії УАМЛІН та інституту ім. Шевченка Наркомосвіти утворюється інститут української літератури ім. Т. Г. Шевченка при Академії наук УСРР.

Інститути УАМЛІН: філософії, права і радбудівництва — ліквідуються.

З архіву М. М. Коцюбинського. Серед неопублікованих матеріалів архіву М. М. Коцюбинського в чернігівському музеї знайдений дуже цікавий уривок з реферату Коцюбинського про Франка. М. М. Коцюбинський пише:

„Під впливом Куліша й української школи козаколюбства в літературі галицькій розвивається щось подібне до російського „квасного патріотизму“. Козаки, гайдамаки, „славна минувшина“, „народні святощі“ — от чим зймається красне письменство. В

галицьких журналах та газетах містилось всяке сміття, блді безбарвні повісті, тоді як переклад „Мертвих душ“ Гоголя не міг знайти там собі місця і його мусили видати окремою книжкою“.

Знайдений уривок доповнює матеріали, які характеризують негативне ставлення Коцюбинського до українських буржуазних націоналістів.

Історичні документи про Герцена. В Дніпропетровському обласному історичному архіві знайдені нові документи про літературну і політичну діяльність Герцена. Документи відносяться до 1857 року. Серед них справа катеринославського губернатора про суворий нагляд за революційними творами, які видавав Герцен, що довозили зза кордону. В справі є листування між поворосійським і бесарабським генерал-губернатором графом Строгановим і катеринославським віце-губернатором Большовим про заходи для припинення розповсюдження творів Герцена.

Старовинні книги. У херсонській театральній бібліотеці є багато старовинних книг, видання яких відносяться до XVI—XVIII ст. ст., — Овідія, Ціцерона, Лукреція і Арістотеля, збірка російських старовинних п'єс в багатьох томах (1760—1794 pp.).

Книжкові фонди Харківської бібліотеки ім. Короленка. Книжкові фонди Державної

харківської наукової бібліотеки ім. Короленка, однієї з найкрупніших бібліотек у Радянському Союзі, нараховують велику кількість найцінніших стародруків і видань з художньої літератури і історії. Багато з цих видань становлять собою бібліографічні рідкощі.

Так, 1935 року в фондах бібліотеки виявлено 3 палеотипи видань з 1500 по 1550 рр.: видання венеціанського типографа Альда Мануція — "Твори Ямвлиха" (1516 р.); збірка творів Петрарки (1538 р.) і Маккіавелі (1550 р.).

З книг XVI століття найбільш цінними є монументальні твори Арістотеля (1590 р.) і Острозька біблія, видана першопечатником Іваном Федоровим 1581 року.

Серед книг XVI століття є "Псалтирь рифмованая" Симеона Полоцького

(1686 р.), історія Кромвеля (1691 р.) тощо.

Колекція стародруків видань XVI століття складає більш як 2000 книг. Тут зібрано видання Вольтера (1768-72 рр.), Мольєра (1779), Бокаччо (1779 р.), Бюргера (1796 р.), Флоріана (1788 р.), Лафонтена (1778 р.), Расіна (1796), кілька російських книг епохи 1725—1760 років і т. д.

Досить повно представлені й книги першої половини XIX століття. З 2000 томів, що тут зібрано, є перші видання творів Пушкіна, Гоголя, Грібєєдова, Шевченка, Крилова, Батюшкова і інших.

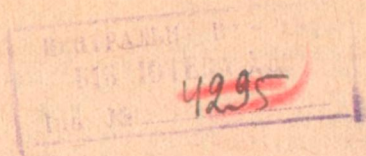
1935 року бібліотека склала цінну колекцію в 24 томи з альманахів і збірок 20—40-х років минулого століття, виявила низку дорогих художніх видань і альбомів російської і української книги другої половини XIX століття і першого десятиріччя XX віку.

ВІД КОМІСІЇ ПРИЙМАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ І ЛИСТУВАННЯ М. ГОРЬКОГО

Створена постановою ЦК ВКП(б) і радою Народних Комісарів СРСР від 18 червня 1936 року комісія приймання літературної спадщини і листування М. Горького звертається до всіх установ і приватних осіб, які мають листи, рукописи з правками М. Горького, передати їх до комісії.

В усіх справах і питаннях збирання й передачі матеріалів до комісії звертатися особисто або листом на адресу: Москва, Малая Никитская, 6, Комісія приймання літературної спадщини і листування М. Горького, секретаріат комісії.

Комісія приймання літературної спадщини
і листування М. Горького.

Редакція — Іван Кириленко (відповідальний редактор), Ол. Копиленко,
І. Кулик, Юрій Смолич (заст. редактора), Юрій Яновський

Видає Державне Літературне Видавництво

ДЕРЖАВНЕ ЛІТЕРАТУРНЕ ВИДАВНИЦТВО

З СЕРПНЯ 1936 РОКУ В ХАРКОВІ ВИХОДИТЬ
НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО - ХУДОЖНІЙ, КРИТИЧ-
НИЙ І ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

„ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ“

Орган Українського і Харківського обласного Правління Спілки
радянських письменників УСРР.

(Виходить замість журналу „Червоний Шлях“).

„ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ“ містить художні твори українських
письменників, письменників братніх
республік, і іноземних революційних письменників.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На 1 рік 18 крб. || На 3 місяця . . 4 крб. 50 коп.
На 6 місяців 9 „ || Окремий номер 1 „ 50 „

Передплату здавати всім райбюро і уповноваженим
„Союзпечати“, поштовим відділам і листоношам, вид-ву
„Рабочая газета“ (Київ) і всім філіям КОГІЗ'у РСФРР.

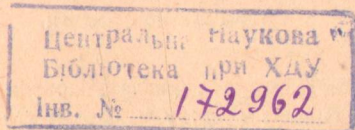
Передплатники журналу „Червоний Шлях“ одержуватимуть
місячник „Літературний журнал“ з відповідним пересуненням
термінів передплати.

Останній номер журналу „Червоний шлях“
вийшов з друку у лютому (№ 2).

„ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ“ редагує колегія в складі:
т.т. Івана Кириленка (відповід. редактор), Олександра Ко-
пиленка, Івана Кулика, Юрія Смолича (заст. відповідальн.
редактора) і Юрія Яновського.

ДЕРЖЛІТВИДАВ

Редактор І. Кириленко, Зав. редакції П. Ходченко.
Секретар редакції М. Гільов, Техкер С. Білокінь,
Коректор М. Оглоблін.

Друкарня ім. Фрунзе. Харків, Донець-Захарж., 6. Уповнова-
жений Головліту 2942. Замовл. 496. Тираж 4.250. 10 друк.
арк. Пап. ф. 62×94—38 кг. 5 пап. арк. В 1 пап. арк.
122512 ліг. Здано в роботу 25-V 1-36 р. Підписано до друку
19-VIII-36 р.

Rel. 21

